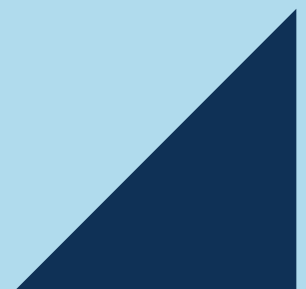

Inger Lise Skog Hansen og Maja Flåto

Hjelp med midlertidig botilbud i Nav

Underveisnotat med casepresentasjoner

Hjelp med midlertidig botilbud i Nav. Underveisnotat med casepresentasjoner

Antallet som ber om hjelp med midlertidig botilbud i Nav har økt de siste årene. I prosjektet «Hjelp med midlertidig botilbud i Nav – hva fremmer god praksis i Nav-kontorene» undersøker vi hvordan Nav kan bidra til at de som trenger det får et forsvarlig midlertidig botilbud og hjelp til å finne et varig sted å bo. Dette er et underveisnotat i prosjektet. Her gir vi en beskrivelse av hovedtrekk ved de fem casene som inngår i arbeidspakke to i prosjektet, med hovedvekt på den boligsosiale konteksten i kommunene og organiseringen av boligarbeid i Nav-kontorene.

Notatet tydeliggjør betydelig variasjon både i kommunal kontekst og hvordan Nav organiserer arbeid på boligområdet. Notatet er et bakgrunnsdokument for videre analyser i prosjektet.

Innhold

Forord	2
1 Innledning	3
1.1 Bakgrunn.....	3
1.2 Metode og empirisk grunnlag	5
2 Oslo.....	8
2.1 Midlertidig botilbud	8
2.2 Kommunal organisering og ansvarsområder	12
2.3 Nav i Oslo og Nav Grünerløkka	13
2.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte	14
3 Trondheim	17
3.1 Midlertidig botilbud	17
3.2 Kommunal organisering og ansvarsområder	20
3.3 Nav i Trondheim og Nav Falkenberg	21
3.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte	22
4 Stavanger	24
4.1 Midlertidige botilbud	24
4.2 Kommunal organisering og ansvarsområder	26
4.3 Nav i Stavanger og Nav Hundvåg og Storhaug.....	27
4.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte	28
5 Bodø.....	31
5.1 Midlertidig botilbud	31
5.2 Kommunal organisering og ansvarsområder	34
5.3 Nav Bodø.....	34
5.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte	35
6 Asker.....	37
6.1 Midlertidig botilbud	37
6.2 Kommunal organisering og ansvarsområder	39
6.3 Nav Asker.....	39
6.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud/bolig for vanskeligstilte	40
7 Casene som del av forskningsprosjektet	42
7.1 Det midlertidige botilbudet og ulike avtaler	42
7.2 Varierende oversikt over utfordringsbildet og tilgang til styringsdata	43
7.3 Navs rolle i det kommunale arbeidet med bolig for vanskeligstilte	44
7.4 Grunnlag for videre analyser og sluttrapport.....	46

Forord

Forskningsprosjektet «Hjelp med midlertidig botilbud – hva fremmer god praksis i Nav-kontorene?» er et prosjekt som varer fram til sommeren 2026. Dette er et arbeidsnotat i den pågående forskningsprosessen, med beskrivelse av fem caser som er del av studien. Tidligere har det vært utgitt en underveisrapport, med resultater fra en spørreundersøkelse til Nav-kontorer. Alle aktiviteter i prosjektet kan leses om på nettsidene til prosjektet¹.

Prosjektet er finansiert med FoU-midler fra Nav, og forankret i samarbeid mellom Fafo og Velferdsforskningsinstituttet Nova ved OsloMet.

Hensikten med dette casenotatet er å vise den kommunale konteksten for hjelp med midlertidig botilbud og overgang til varig bolig i de fem casene i prosjektet. Vi beskriver ansvar og organisering på boligområdet i kommunen, så vel som ved Nav-kontorene. Dette tjener som bakgrunn for videre analyser av praksis ved Nav-kontorene, og har vært benyttet i workshops med Nav-kontor i tre regioner rundt i landet.

Casestudiene er gjennomført av Inger Lise Skog Hansen ved Fafo og Maja Flåto ved Nova. Hansen er prosjektleder og har hatt hovedansvaret for å framstille beskrivelsene av casene og å skrive notatet. Kontaktpersoner i alle casene har fått tilsendt beskrivelsene av sin case, og mulighet for å kommentere og eventuelt rette opp eventuelle feil og mangler. Vi vil gi en stor takk til alle informanter i kommunene og Nav-kontorene for godt samarbeid.

Tone Fløtten ved Fafo er kvalitetssikrer i prosjektet. Hun har lest og kommet med gode kommentarer og innspill til framstillingene av casene.

I deler av notatet er det benyttet KI for språkvask av utvalgte framstillinger i rapporten (lukket Chat GPT Team-konto ved Fafo).

Takk til Alf Tore Bergsli i Fafos informasjonsavdeling for samlet språkvask av hele notatet og godt samarbeid i ferdigstillingen av notatet.

Oslo, mars 2026

Inger Lise Skog Hansen (prosjektleder)

¹ <https://www.fafo.no/prosjekter/hjelp-med-midlertidig-bolig-hva-fremmer-god-praksis-i-nav-kontorene>

1 Innledning

I dette notatet presenteres hovedtrekk ved de fem casene som har inngått i prosjektet «Hjelp med midlertidig botilbud i Nav – hva fremmer god praksis i Nav-kontorene», med hovedvekt på den boligsosiale konteksten i kommunene og organiseringen av boligarbeid i Nav-kontorene. Casestudien ble gjennomført våren og høsten 2025.

Dette er et underveisnotat i prosjektet. Hensikten er å presentere hver av casene, som en bakgrunn for prosjektets videre analyser og drøftelser om god praksis.

Forskningsprosjektet gjennomføres i perioden 2024–2026 og er finansiert med midler fra Nav FoU. Prosjektet har tre overordnede problemstillinger:

- Hvem har behov for hjelp fra Nav for å finne midlertidig botilbud?
- Hva karakteriserer vellykket praksis ved Nav-kontorer når det gjelder å finne egnete midlertidige botilbud og rask overgang til varig bolig?
- Hvordan påvirker ulike samfunnstrender, utviklingen i boligmarkedet og kommunal velferds- og boligsosialpolitikk hvem som har behov for midlertidig botilbud?

Prosjektet består av tre arbeidspakker:

1. spørreundersøkelse til Nav-kontorene
2. casestudie av fem Nav-kontorer/kommuner
3. læringsnettverk/workshop i tre regioner for å drøfte god praksis og identifisere læringspunkter om hva som kan fremme god praksis på tvers av ulike kontekster

Arbeidspakke 1, en spørreundersøkelse til et utvalg Nav-kontorer, ble gjennomført fra november 2024 til april 2025. Resultatene fra denne delen er presentert i en egen delrapport (Hansen & Bråten, 2025).

Resultatene fra spørreundersøkelsen, sammen med dette notatet, inngår som grunnlag for arbeidet med sluttrapporten. Denne kommer i juni 2026.

1.1 Bakgrunn

Kommunen er, i tråd med sosialtjenestelovens paragraf 27, forpliktet til å skaffe midlertidig botilbud til personer som ikke klarer dette selv. Ansvar for å oppfylle denne forpliktelsen ligger hos Nav. I Norge er det ikke en lovfestet rett til bolig, men sosialtjenesteloven pålegger Nav å sikre at personer som står uten et sted å sove eller oppholde seg neste natt, får tilbud om midlertidig botilbud. Dette er nærmere utdypet i rundskriv til sosialtjenesteloven (Arbeids- og velferdsetaten, 2012). Her presiseres det at det skal fattes enkeltvedtak i slike saker, og at ytelsen gis som en naturalytelse. Det innebærer at det skal tilbys et konkret og tilgjengelig botilbud. Botilbudet som benyttes skal være forsvarlig og tilpasset tjenestemottakerens behov. Det innebærer blant annet tilgang til bad, mulighet for matlaging og klesvask, samt mulighet for privatliv og besøk. Nav-kontoret har ansvar for at tilbudene som benyttes er forsvarlige. Rundskrivet anbefaler også at det inngås kvalitetsavtaler med leverandører av midlertidige botilbud der dette anses

hensiktsmessig (Arbeids- og velferdsetaten, 2012, punkt 4.27.2.2). Som hovedregel skal ingen oppholde seg i midlertidig botilbud i mer enn tre måneder. Slike tilbud skal kun unntaksvis benyttes for barnefamilier og unge, og heller ikke da mer enn tre måneder. Ved tildeling av midlertidig botilbud skal det settes i gang tiltak for at den det gjelder får overgang til varig bolig.

Navs forpliktelser etter sosialtjenestelovens paragraf 27 kan ikke ses isolert fra sosialtjenestelovens øvrige bestemmelser. Lovens formål gir Nav et bredt mandat til å bedre situasjonen for vanskeligstilte: å bidra til bedre levekår, sosial og økonomisk trygghet, mulighet til å leve og bo selvstendig, samt sosial inkludering – herunder deltakelse i arbeid. Videre skal tjenestene forebygge sosiale problemer og sikre et helhetlig og samordnet tjenestetilbud til utsatte barn, unge og familier (sosialtjenesteloven § 1). Personer som er vanskeligstilte på boligmarkedet kan ha behov for flere typer bistand, herunder råd og veiledning (§ 17), økonomisk stønad (§§ 18 og 19), samt koordinert oppfølging hvor andre tjenester involveres (§ 13). I tillegg presiserer paragraf 15 (bolig for vanskeligstilte) at Nav skal bistå vanskeligstilte på boligmarkedet i tråd med kommunens ansvar etter boligsosial lovgivning, og medvirke i kommunens boligsosiale arbeid. Se Hansen og Bråthen (2025, s. 8–10) for en nærmere gjennomgang av Navs ansvar på boligområdet etter sosialtjenesteloven.

Lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet (boligsosialloven) trådte i kraft i 2023 og samler kommunens ansvar for å sikre tilgang til bolig når dette er nødvendig av velferdsmessige grunner. Loven presiserer kommunens ansvar for å ha oversikt over boligbehov blant vanskeligstilte, samt å planlegge og samordne innsatsen på det boligsosiale området (boligsosialloven § 5). Videre pålegger loven kommunen en plikt til å gi individuelt tilpasset bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet (§ 6).

Spørreundersøkelsen til Nav-kontorene (Hansen & Bråthen, 2025) gir en bred oversikt over Nav-kontorenes oppfølging av ansvaret for midlertidig botilbud, organiseringen ved kontorene, det midlertidige botilbudet som blir benyttet, og kontorenes vurderinger av utfordringsbildet. Her presenterer vi noen hovedresultater fra spørreundersøkelsen, delrapport 1²:

- Nær halvparten av Nav-kontorene har opplevd økning i antallet personer som trenger hjelp i form av midlertidig botilbud siste år. Nesten alle av de øvrige oppgir at antallet var stabilt målt mot forutgående år. Sannsynligheten for at antallet økte, stiger i takt med kommunistørrelse, men dette er ikke entydig.
- Mange Nav-kontorer rapporterer om høyt press i det lokale boligmarkedet, begrenset tilgang til private utleieboliger og få kommunale utleieboliger. Det rapporteres om særlige utfordringer med tilgang til egnede boliger for personer med rus- og psykiske helseproblemer.
- Personer som ber om å få et midlertidig botilbud er en sammensatt gruppe. Flere enn tidligere har primært økonomiske utfordringer, men det er personer med

² Hjelp med midlertidig botilbud fra Nav (Fafo-rapport 2025:11).

rusproblemer og rus- og psykiske lidelser som flest Nav-kontorer oppgir at oftest henvender seg.

- Det boligsosiale arbeidet er utviklet som eget område ved mange Nav-kontorer, men det er betydelig variasjon i former for organisering og i omfanget av oppgaver som ivaretas. Mange kontorer deltar i kommunale boligtildelingsmøter og andre boligsosiale fora. Flere har etablert egne boligsosiale team, boligveiledere eller tilsvarende funksjoner, og noen forvalter også finansielle boligsosiale virkemidler.
- Tilgangen på midlertidige botilbud er begrenset. Enkelte Nav-kontorer disponerer kommunale botilbud til midlertidig bruk, men kun litt over tre av ti oppgir at det er inngått kvalitetsavtaler med private eller ideelle tilbydere. Kontorene benytter derfor en rekke ulike tilbud, inkludert pensjonat, hoteller uten kvalitetsavtale, campingplasser og ulike kommunale løsninger. Nær halvparten oppgir også at brukere i noen tilfeller får økonomisk støtte og må finne et sted å overnatte selv.
- Nær halvparten av kontorene oppgir at det hender at de ikke klarer å skaffe midlertidig botilbud til personer som har vedtak om rett til dette. Dette forklares særlig med mangel på egnede og tilgjengelige tilbud, at eksisterende tilbud er fulle, og at enkelte brukere ekskluderes fra tilbud på grunn av helseutfordringer eller tidligere erfaringer.
- Mange Nav-kontorer har erfaring med at det er noen midlertidige botilbud som ikke er kvalitetsmessig forsvarlige. Særlig pekes det på utfordrende bomiljø, men også på forhold ved selve tilbudene, som begrensede muligheter for matlaging og klesvask, samt manglende tilgang til eget bad eller toalett.
- Når det ikke er mulig å finne forsvarlige botilbud, beskriver kontorene flere alternative strategier: utbetaling av økonomisk stønad slik at brukere kan skaffe overnatting selv, bruk av hotell, natthjem eller andre midlertidige løsninger, mobilisering av brukeres nettverk, søk etter tilbud i nabokommuner, samt involvering av andre deler av hjelpeapparatet.
- Samlet sett synliggjør undersøkelsen kompleksiteten i det boligsosiale arbeidet. Å bidra til at vanskeligstilte får en egnet bostituasjon krever innsats på flere nivåer og fra flere aktører. Samarbeid med øvrige kommunale tjenester, inkludert tilgang til kommunale boliger, framstår som særlig viktig for mange av dem som søker hjelp til midlertidig botilbud.

Casestudien i fem kommuner gir mer konkret innsikt i boligarbeidet i Nav og den kommunale konteksten de opererer innenfor. I dette notatet går vi ikke nærmere inn på konkret praksis og hvordan det jobbes i Nav-kontorene. Her er vi mer opptatt av å gi en beskrivelse av casene.

1.2 Metode og empirisk grunnlag

Spørreundersøkelsen blant et utvalg Nav-kontorer i november 2024 inneholdt en egen forespørsel om hvorvidt respondentens Nav-kontor kunne tenke seg å delta som case:

Vi skal som del av prosjektet Hjelp med midlertidig bolig – hva fremmer god praksis i NAV kontorene, også gjennomføre casestudier i fem kommuner. Er ditt Nav-kontor interessert i å være case? Det betyr at forskere kommer på besøk til dere for å gjøre

intervjuer med ansatte som har erfaring på området. Vi vil da også intervju ansatte innenfor det boligsosiale området i kommunen for øvrig, aktører som tilbyr midlertidig botilbud, og brukere. Er dere interessert, legg inn kontaktinformasjon under eller send en e-post til [e-post-adresse]. Setter du inn kontaktinformasjon under vil dette ikke settes i sammenheng med dine svar for øvrig. Kontaktopplysningene slettes umiddelbart når vi har tatt kontakt med deg.

Tretti Nav-kontorer meldte at de kunne være interessert i å være case, og fem av disse ble valgt. Kontorene ble valgt ut fra ønske om geografisk spredning, og at de har noe erfaring med å jobbe målrettet med området midlertidig botilbud. Kontorene ble valgt ut fra ønske om geografisk spredning, og at kontorene har noe erfaring med å jobbe målrettet med området midlertidig botilbud. Det var få kontorer i mindre kommuner som meldte interesse for å være case.

I spørreundersøkelsen fikk vi bekreftet at det er størst utfordringer med behov for hjelp med midlertidig botilbud i storbykommuner, og har derfor valgt flest Nav-kontor i slike kommuner. Av de få Nav-kontorer i mindre kommuner som hadde meldt seg og som vi kontaktet, svarte alle at de ikke hadde kapasitet til å delta eller at de etter en vurdering mente de ikke hadde tilstrekkelig erfaring til å prioritere deltakelse.

Om casene

De fem casene er Nav Grünerløkka (Oslo kommune), Nav Falkenberg (Trondheim kommune), Nav Hundvåg og Storhaug (Stavanger kommune), Nav Bodø (Bodø kommune) og Nav Asker (Asker kommune).

Casestudien omfatter dokumentstudier og kvalitative intervjuer. Totalt er det gjennomført 58 intervjuer, hvorav fire er fokusgruppeintervjuer med ansatte ved Nav-kontorer. Flere av intervjuene, både i kommuner og Nav-kontorer, er gjennomført som gruppeintervjuer med to til tre deltakere.

I hver case er det intervjuet følgende informantgrupper:

- Intervjuer i Nav-kontorer: fokusgruppe + individuelle lederintervjuer.
- Intervjuer i kommunen: tjenesteområde sosial / helse, bolig.
- Intervjuer i midlertidige botilbud / tilbydere av midlertidig botilbud.
- Intervjuer med (14) innbyggere i midlertidig botilbud.

Alle intervjuer følger spesifikke intervjuguider (se vedlegg).

Innhold i casebeskrivelsene

I dette notatet gir vi en beskrivelse av de fem kommunene/Nav-kontorene som er caser i studien.

Beskrivelsen inneholder:

- Kommunale kjennetegn
 - Antall innbyggere
 - Antall kommunale utleieboliger

- Overordnede trekk ved boligmarkedet
- Tilbud av midlertidige botilbud
- Antall husstander i midlertidig botilbud (ikke oversikt over antall bostedsløse i kommunen/personer uten fast bolig, men KOSTRA-tall og oversikter i Nav/kommunen over antall som har fått tildelt midlertidig botilbud).
- Organisering i kommunen relevant for det boligsosiale området
 - Strukturer og ansvarsområder innen bolig, helse og velferd
 - Organisering av arbeidet med bolig i Nav-kontoret
- Kommunale strategier og samhandling som gjelder bolig for vanskeligstilte
 - Relevante strategier knyttet til bolig for vanskeligstilte
 - Etablerte møtefora mellom Nav og kommunale tjenester som arbeider med bolig for vanskeligstilte

Casebeskrivelsene er basert på dokumentanalyse og kvalitative intervjuer med ansatte ved Nav-kontorer og relevante aktører i kommunene. De innebærer ikke en fullstendig gjennomgang av kommunenes boligsosiale arbeid, men retter oppmerksomheten mot forhold som er relevante for Navs ansvar for midlertidig botilbud og overgang til varig bolig. Kontaktpersoner ved Nav-kontorene og kommunene har fått tilsendt beskrivelsen av sin case for gjennomlesing og korrigerings av eventuelle feil og mangler.

Framstillingen av de fem casene viser variasjon i kommunal kontekst og organisering av boligarbeid, både i kommunene og ved Nav-kontorer. Det er også forskjeller i hvilke styringsdata om vanskeligstilte på boligmarkedet og personer som ber om midlertidig botilbud som er tilgjengelige. Dette innebærer at beskrivelsene ikke er fullt ut ensartede, og at tallgrunnlaget ikke alltid er direkte sammenlignbart på tvers av casene. Notatet avsluttes med en oppsummering av noen sentrale dimensjoner på tvers av casene.

Det er benyttet KI (lukket versjon av «Chat GPT») for språkvask i deler av notatet.

Før vi går over på presentasjon av hver av casene, gir vi et lite innblikk i variasjonen mellom de fem casene:

Tabell 1.1 Utvalgte fakta om de fem casene, basert på SSB, KOSTRA (SSB, 2025) og egne data

	Antall innbyggere	Antall husstander som benytter midlertidig botilbud pr. 1000 innbyggere (KOSTRA, 2025)	Antall plasser i midlertidig botilbud – kommunale	Antall plasser i avtaler om midlertidig botilbud m/private/ideelle aktører	Antall kommunale boliger pr. 1000 innbyggere (KOSTRA, 2025)
Oslo	728 714	3	Ingen*	64 (to ideelle) + to nye private høst 2025	19
Trondheim	218 460	1,9	39 (tre steder)	15 (to ideelle)	17
Stavanger	151 669	2,2	12 (ett sted)	92 (fem private aktører)	25
Asker	101 509	0,9	10 (ett sted)	-	15
Bodø	53 638	1,2	10 (to steder)	-	23

** Ingen kommunale midlertidige botilbud, men flere rusinstitusjoner i regi av Velferdsetaten, også korttid. I tillegg etableres det våren 2026 et midlertidig botilbud for unge.*

2 Oslo

- Oslo kommune: 728 714 innbyggere per januar 2026.
- Antall kommunale utleieboliger: 14 137 (KOSTRA, 2025). Det vil si 19 per 1000 innbyggere.

Boligmarkedet i Oslo har det høyeste prisnivået i landet. I likhet med de øvrige storbyene har det vært høy prisvekst. Høy befolkningsvekst, kombinert med lite boligbygging, gjør at prisene forventes å stige ytterligere i årene framover.³

Bydel Grünerløkka, som inngår i denne studien, er den mest folkerike bydelen i Oslo, med drøyt 66 000 innbyggere. Det er en sentrumsnær bydel med høyt prisnivå både for å leie og å eie. Bydelen er den fjerde dyreste bydelen å bo i målt i kvadratmeterpriser for blokkleiligheter.⁴ 40 prosent av husholdningene i bydelen leier boligen de bor i, og bydelen ligger i det øvre sjiktet også i husleienivå.⁵ Bydel Grünerløkka er en av bydelene med relativt mange kommunale boliger, totalt 1413 boliger. Det er bare bydel Sagene og Gamle Oslo som har flere. Som andel av boligene i bydelene utgjør dette likevel kun litt over gjennomsnittet i kommunen, 3,6 prosent. Gjennomsnitt for Oslo er 3,4.⁶ Oslo praktiserer gjengs leie for kommunale boliger.

2.1 Midlertidig botilbud

Oslo kommune har ikke egne midlertidige botilbud i kommunal regi i feltarbeid perioden. Våren 2026 skal det åpne et midlertidig botilbud for unge. Det må også tas med at Velferdsetaten i kommunen drifter flere rusinstitusjoner, noen av dem med korttidsplasser. Etter anbud er det inngått rammeavtaler med to ideelle aktører (Frelsesarmeen og Blå Kors). I oktober 2025, etter avsluttet feltarbeid, ble det også inngått avtaler med to private aktører. Disse sistnevnte avtalene har vi lite kunnskap om. Oslo kommune har i anbud etterspurt midlertidig botilbud for tre ulike målgrupper (målgruppene presenteres under de enkelte aktørene som har rammeavtale med kommunen).

Bydelene skal fortrinnsvis benytte midlertidige botilbud som inngår i rammeavtale med kommunen, framfor tilbud uten en slik avtale. Bydel Grünerløkka, som er case i denne studien, benytter tilbudene til begge de to ideelle aktørene med rammeavtale (Frelsesarmeen og Blå Kors bosenter), men ved behov også andre private tilbydere. Dette kan være ordinære hoteller, eller private aktører som tilbyr midlertidige botilbud som er mer rettet mot Navs behov. To sentrale aktører i den siste kategorien er Sentrum Omsorgsbygg og OTT Eiendom. De har flere ulike botilbud. Disse tilbudene benyttes også av andre av Oslos omkringliggende kommuner. OTT Eiendom er en av de private aktørene som Oslo kommune inngikk en rammeavtale med høsten 2025.

³ Samfunnsøkonomisk analyse (2025): [Norsk økonomi - Boligmarkedet til 2028](#), Vol. 21, nr. 1-2025.

⁴ Bydelsfakta.oslo.kommune.no: [Boligpriser](#), avlest mars 2026.

⁵ SSB.no: [Oslo har fortsatt det dyreste leiemarkedet i Norge](#), 19. desember 2024.

⁶ Bydelsfakta.oslo.kommune.no: [Eierform](#), avlest mars 2026.

Avtale med Frelsesarmeen om tilbud for barnefamilier

Frelsesarmeen har en rammeavtale med kommunen om plasser ved et midlertidig botilbud for barnefamilier ved Grefsen korttidsboliger. I anbudets konkurransegrunnlag er dette definert som målgruppe 3, «Tilbud for barnefamilier som skal være særlig tilpasset barns behov for lek og sosialt samvær med andre, og skal tilbys i et trygt og rusfritt miljø». Dette tilbudet har 10 boenheter. Det presiseres av ansatte tilknyttet botilbudet at dette er et tilbud hvor det forventes at familiene i hovedsak klarer seg selv. Det skal ikke være store utfordringer knyttet til psykisk helse i familien, eller noen sikkerhetsrisiko forbundet med at familien bor der (for eksempel fare for vold).

Grefsen korttidsboliger ligger i et boligstrøk hvor det stort sett er eneboliger. Hovedhuset er et modernisert gammelt hus med åtte boenheter, og ved siden av ligger et mindre hus med to litt større leiligheter. Utenfor husene er det en liten hage med lekeapparater. Frelsesarmeens avdelinger «Barn og unge» og «Jobben» har sine kontorlokaler i det minste huset, hvor to av leilighetene er.

Det er to innganger til hovedhuset, en nede i første etasje og en fra oversiden til andre etasje. Det er ingen resepsjon eller lignende, men de ansatte har et kontor ved inngangen i første etasje. Beboerne har egen nøkkel og det er lov å ha besøk. Etter avtale med kommunen/Nav fører de ansatte en form for logg over hvem de har sett i huset. Dette er for å kunne vite at botilbudet faktisk blir benyttet.

Alle leilighetene i hovedhuset ligger i andre etasje. En av de åtte leilighetene har to soverom, de øvrige ett. Alle har eget bad, men kun fem leiligheter har eget kjøkken. De øvrige deler et felles kjøkken. Det er felles vaskerom i huset.

Botilbudet er døgnbemannet og ansatte med helse- og sosialfaglig kompetanse. På dagtid er det to ansatte på jobb, på kveld én ansatt og i tillegg en hvilende nattevakt. Det ligger i rammeavtalen med kommunen at det skal være en ansatt med helse- og sosialfaglig kompetanse til stede på dagtid, men tilbudet har flere ansatte med relevant faglig bakgrunn og som gir veiledning og støtte til beboere etter behov. Det ligger ingen definerte oppgaver knyttet til oppfølging av beboere i rammeavtalen, utenom å gi enkle sosialfaglige støttetjenester for å komme i kontakt med Nav og øvrig hjelpeapparat for å søke botilbud og tilrettelagte tjenestetilbud.

Avtale med Blå Kors bosenter

Den andre rammeavtalen er med **Blå Kors bosenter**. Blå Kors bosenter har tilbud for gruppen som i Oslo kommune ved Velferdsetatens konkurransegrunnlag er definert som målgruppe 2: «tilbud for personer som har behov for noe bistand og veiledning til å komme i kontakt med hjelpeapparatet, fortrinnsvis NAV, for å søke varig botilbud, syssettingstilbud og aktiviteter. Personene kan ha rusproblemer, psykiske- og/eller andre utfordringer»⁷. Målgruppen for tilbudet er personer over 23 år uten store rusmiddelutfordringer.

Bosenteret ligger i Oslo sentrum, i tett tilknytning til kollektivtrafikk og servicetilbud. Bosenteret har 54 hybler fordelt på ni etasjer. Alle hyblene har bad, kjøkkenkrok, samt

⁷ & ⁸ Oslo kommune: Konkurransegrunnlag, Rammeavtale om kjøp av midlertidige botilbud, 2024.

sove- og oppholdsrom. De er på rundt 18 kvadratmeter. Hyblene er enkelt møblert og har kjøleskap og utstyr til enkel matlaging. Det er tilgang til felles oppholdsrom med kjøkken som er utstyrt for tilbereding av varmmat. Fellesrommene er åpne fra klokka 07:00 til 23:30. Beboerne har tilgang på tre vaskemaskiner og tørketromler, spredt over tre etasjer.

Personer som er henvist til midlertidig botilbud må være til stede på bosenteret mellom klokka 02:00 og 05:00 om ikke annet er avtalt. Beboere kan ta imot besøk mellom klokka 10:00 og 22:00. Bosenteret er bemannet med to ansatte på dagtid, én person resten av døgnet. Personalet kan kontaktes i resepsjonen i 4. etasje, eller på telefon.

Avtaler med to private

I oktober 2025 ble det inngått to nye rammeavtaler med henholdsvis OTT Eiendom og Ullevålsveien boliger AS. Dette er botilbud til målgruppe 1, definert som «rusfritt tilbud til personer som kun trenger tak over hodet, over 23 år»⁸. Det er ikke definert noen krav til tjenester fra personalet i disse tilbudene. Vi har per nå ikke mer informasjon om det midlertidige botilbudet disse aktørene tilbyr.

Husstander i midlertidig botilbud

Tabell 2.1 Oversikt over husstander i midlertidig botilbud, hentet fra «SSB, KOSTRA data 12015: Midlertidig botilbud og natthjem». Antall

Oslo	2023	2024	2025
Husstander i midlertidig botilbud	1833	1966	2212
Husstander i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	374	418	381
Husstander i midlertidig botilbud 14 dager eller mindre	553	615	784
Husstander med barn i midlertidig botilbud	220	235	256
Husstander med barn i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	26	29	26
Unge i midlertidig botilbud	177	196	297
Unge i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	75	55	29
Natthjem	0	23	72

KOSTRA-tallene viser en økning i antall husstander i midlertidig botilbud i Oslo de siste årene. Samtidig har antall husstander som bor i midlertidig botilbud i mer enn 3 måneder gått noe ned fra 2024 til 2025. Tilsvarende har antallet som bor en kortere periode i

midlertidig botilbud vært økende. Også antallet barnefamilier og unge i midlertidig botilbud har vært økende, men antallet unge som bor i midlertidig botilbud over lengre tid har gått ned. Også antallet som bor i natthjem (kun overnatting, ikke opphold på dagen) har gått opp.

Oslo kommune gjennomfører annet hvert år en «Boligbehovskartlegging» (se Velferdsetaten, 2024⁹). Her kartlegger bydelene hvor mange de mener har behov for hjelp til å skaffe bolig. I uke 48 i 2024 var dette anslått til totalt 3826 husstander, 480 flere enn en kartlegging på samme tidspunkt i 2022. 293 av disse husstandene hadde tilhørighet i bydel Grünerløkka, 18 flere enn i 2022. Av disse ble det vurdert at 178 burde leie kommunalt, 114 kunne leie privat, og én kunne eie.

Nav Grünerløkka registrerer og rapporterer antall personer og benyttede døgn i midlertidig botilbud månedlig gjennom året. I 2024 hadde totalt 415 personer opphold i midlertidig botilbud, av disse var 100 barn. 151 voksne og 61 barn hadde opphold under en måned, 31 voksne og 8 barn hadde opphold i mer enn seks måneder. Gjennom perioden hadde til sammen 321 personer hatt opphold i midlertidig botilbud utenom rammeavtalene. Lengden på disse oppholdene er ikke kjent. I 2025, til og med 31. august, hadde totalt 126 personer hatt opphold i midlertidig botilbud. Av disse var 20 barn. 10 voksne og 2 barn hadde opphold på mer enn seks måneder. 48 voksne og 9 barn hadde opphold under en måned. Gjennom perioden hadde til sammen 101 personer hatt opphold i midlertidig botilbud utenom rammeavtalene. Fra intervjuene i Nav-kontoret vet vi at mange kan starte med opphold på steder utenom rammeavtalene, for så å flyttes over til tilbud med avtale Varigheten på oppholdene her er ikke kjent.

Sammenligning av rapportering i perioden fra 2022 til 2024 viste en økning i antall personer og antall døgn i midlertidig botilbud. Rapporteringer fra informanter i Nav Grünerløkka viser at denne trenden nå har snudd. En slik tendens kan sees i KOSTRA-tallene, som er rapporterte husstander i midlertidig botilbud gjennom året, ikke antall personer.

KOSTRA-tallene for Oslos bydeler¹⁰ viser at antallet husstander i midlertidig botilbud i bydel Grünerløkka har økt svakt fra 2024 til 2025. I 2025 var det 272 husstander i midlertidig botilbud. Samtidig har varigheten på oppholdene gått ned. Antallet husstander med opphold på mer enn tre måneder var 56 i 2025, mot 78 året før. Parallelt har antallet korte opphold (under 14 dager) økt. Antallet barnefamilier som bor midlertidig i bydelen er stabilt. I 2025 var det 25 barnefamilier i midlertidig botilbud, mot 27 året før. Fire barnefamilier hadde opphold på mer enn tre måneder, som er samme antall som året før. Også antallet unge er stabilt, med 39 unge i midlertidig botilbud i 2025 og 40 året før. Samtidig er det en tydelig nedgang i oppholdenes varighet: Seks unge bodde mer enn tre måneder i midlertidig botilbud i 2025, mot 17 i 2024.

⁹ Hentet fra Velferdsetaten, [boligsosiale fagrapporter](#).

¹⁰ 12430: Midlertidig botilbud og natthjem, bydeler, etter region og år.

Oppsummert kan vi si at antall husstander i midlertidig botilbud er relativt stabilt, men det er færre som bor mer enn 3 måneder i slike tilbud og flere som har en kort periode med midlertidig botilbud.

2.2 Kommunal organisering og ansvarsområder

Oslo kommune har en parlamentarisk styringsmodell, og et byråd som administrativt er inndelt i åtte byrådsavdelinger. Flere underliggende fagetater har ansvar på by-nivå. Oslo er delt inn i 15 bydeler som har ansvaret for en rekke kommunale oppgaver. Bydelenes ansvar inkluderer flere oppgaver innenfor det boligsosiale området, som tildeling av kommunal bolig, forvaltning av startlån og bostøtte.

På byrådsnivå ligger Nav innenfor ansvarsområdet til byrådsavdelingen for sosiale tjenester. Denne byrådsavdelingen har også blant annet ansvaret for boligsosialt arbeid og/eller de boligsosiale virkemidlene, for kvalifisering og sosiale tjenester, og for rusfeltet. Byrådsavdelingen gir føringer (tildelingsbrev, retningslinjer og fellesskriv) for de underliggende fagetatenes arbeid på området, for bydelene og den kommunale delen av Nav.

Det kommunale foretaket Boligbygg er ansvarlig for forvaltning og drift av de kommunale boligene. Dette er en virksomhet under byrådsavdelingen for kultur og næring. Det er bydelene som behandler søknader om kommunal bolig og tildeler boliger som deres bydel disponerer.

Den mest relevante fagetaten på det boligsosiale området er Velferdsetaten (VEL). VEL har fagansvar for blant annet sosiale og økonomiske boligvirkemidler, tjenester til innbyggere med rusavhengighet og boliger for grupper med særlige behov. VEL har den løpende faglige dialogen med bydelene og Nav-kontorene. VEL inngår kommunens rammeavtaler med private eller ideelle tilbydere av midlertidig botilbud. I avtalen reguleres blant annet antall plasser som skal tilbys, pris, og samarbeid mellom de to partene. Velferdsetaten rapporterer tall på botid og eventuelt antallet ledige senger til byrådsavdelingen ukentlig, samt i en kvartalsrapportering.

Innenfor VELs ansvarsområde ligger en omfattende portefølje av rusinstitusjoner i kommunal og ideell regi, med ulikt tjenestenivå. Noen av disse stedene tilbyr akutt-, kartleggings- og videreformidlingsopphold til innbyggere med alvorlige rusproblemer som er uten fast bolig. Det er bydelene som søker om å få brukere inn i disse tilbudene, mens VEL står for tildelingen. Vedtak om plass i disse institusjonene er hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven.

Bydel Grünerløkka har ikke eget boligkontor, som noen andre bydeler har. Oppgavene knyttet til forvaltning av kommunale boliger og de boligsosiale virkemidlene er lagt til Nav. I bydelen er det Nav og avdeling helse og mestring som har ansvar innenfor det boligsosiale området. Både helse og mestring og Nav har egne avdelinger for rus- og psykisk helse. Navs avdeling er for personer med milde og moderate utfordringer. De to enhetene har siden 2024 hatt et felles fleksibelt oppfølgingsteam (FOT) for personer med alvorlig rus- og psykisk helseproblemer (ansatte fra begge steder). Fra 2026 er dette teamet organisert under bydelen og helse og mestring, Nav deltar ikke lenger i teamet.

2.3 Nav i Oslo og Nav Grünerløkka

Det er Nav-kontorer i alle bydeler i Oslo. Nav Grünerløkka er et av de større Nav-kontorene i Oslo, med om lag 230 ansatte. Kontoret er relativt nylig omorganisert, og er nå inndelt i følgende avdelinger:

- Fellesfunksjoner (her ligger boligkontoret)
- Avklaring
- Kartlegging
- Ungdom
- To avdelinger for voksne 30+
- Tiltak og kvalifisering
- Rus og psykisk helse

I tillegg er det opprettet fire innsatsteam:

- Bolig
- Uavklarte
- FOT¹¹
- Flyktninger

Boligkontor (fellestjenester) har ansvar for saksbehandling og tildeling av kommunale boliger. De forvalter også de boligsosiale virkemidlene, bostøtte og startlån.

Innbyggere i bydel Grünerløkka med behov for midlertidig botilbud, som ikke har en sak hos Nav fra tidligere, henvender seg til servicetorget som ligger under avdeling avklaring. Servicetorget tar videre kontakt med Nav-veileder i relevant avdeling. Innbyggere som har omfattende rusbruk og behov for midlertidig botilbud får videre oppfølging i avdeling for rus og psykisk helse. Det er Nav-veilederen som har ansvar for saksbehandling av søknad om midlertidig botilbud og oppfølging av bruker, og involverer andre spesifikke funksjoner ved behov. Alle vedtak om midlertidig botilbud må godkjennes av innsatsteam bolig.

Innsatsteam bolig er organisert som en avdeling med egen avdelingsleder. Teamet består i tillegg til avdelingsleder av to «boligveiledere» (tidligere kalt «boligfremskaffere») og fra 2026 syv «booppfølgere». Det er en fagansvarlig i avdelingen.

Innsatsteamets arbeidsoppgaver favner bredt og handler om å forebygge og redusere bruk av midlertidig botilbud, gi boligbistand og råd og veiledning. De to boveilederne gir boligbistand etter boligsosial lov, arrangerer boligskole en gang i uka (tilbud om hjelp med å søke eller finne bolig for personer som bor i midlertidig botilbud og/eller ikke har et sted å bo) og bidrar i saksbehandling av søknader om kommunal bolig. Booppfølgerne jobber med booppfølging, saksbehandling av søknader om den type oppfølging, om boligbistand og kommunal bolig og oppfølging av unge voksne i «Fremtidshuset» – et botilbud i regi av Nav Grünerløkka. De jobber også med nærmiljøarbeid.

¹¹ Under feltarbeid var FOT, Fleksibelt oppfølgingsteam, organisert under Nav og Helse- og mestring, fra 2026 kun under bydel / Helse- og mestring.

Året før omorganiseringen og etablering av innsatsteam bolig hadde Nav Grünerløkka allerede etablert en strukturert innsats, i form av en egen innsatsgruppe, på området midlertidig botilbud. For å sikre mer systematisk oppfølging av personer i midlertidig botilbud ble det utviklet en egen Excel-oversikt. Denne oppdateres fortløpende og gir oversikt over status for hver enkelt bruker. Innsatsgruppen for midlertidig botilbud avholder møter hver fjerde uke, med deltakelse fra alle fagansvarlige og boligveiledere. I møtene gjennomgås hver enkelt sak, videre muligheter drøftes og ansvar fordeles.

I innsatsteam bolig er det utarbeidet en rekke rutiner, strukturer, maler og brosjyrer til bruk i arbeidet med å redusere antallet personer i midlertidig botilbud. For å få likere praksis på området, er det lagt vekt på informasjonsdeling, råd og veiledning til alle ved Nav-kontoret. Av samme årsak ligger vedtaksgodkjenning her. Det er innarbeidet praksis om vedtak om boligbistand til personer i midlertidig botilbud og krav om deltakelse på boligskole. Dette legges inn i vedtaket om midlertidig botilbud. I tillegg er det krav om at bruker må levere en boliglogg for dokumentasjon av innsats for å finne bolig. Det er laget en egen boligsøkerbrosjyre for innbyggere. For intern bruk er det også laget et dokument som gir veiledning om hva som skal stå i vedtak om midlertidig botilbud. Her presiseres det at vedtaket skal inneholde informasjon om aktivitetsplikt, blant annet at garantien for midlertidig botilbud opphører umiddelbart dersom personen ikke møter på boligskolen.

Boveiledere følger opp personer i midlertidige botilbud dersom Nav-veilederen deres kobler dem på.

Innsatsteam bolig kan også gi råd til Nav-veiledere i oppfølgingen av brukere med behov for boligbistand. Etter etableringen av boligskolen gis det i hovedsak boligveiledning der, med særlig fokus på å finne bolig i det private utleiemarkedet, med mindre annet er avtalt med veileder. Personer med oppfølging fra avdeling rus- og psykisk helse har et eget tilbud om boligskole annen hver uke. Personer med språkutfordringer kan etter vurdering få individuell veiledning. Det er innarbeidet praksis at personer i midlertidig botilbud må delta på boligskole, levere boliglogg eller følge opp andre krav til aktivitet for å få forlenget vedtaket om midlertidig botilbud.

I tråd med kommunalt fellesskriv på området, omtalt under, har innsatsteam bolig ansvar for å besøke private tilbydere av midlertidig overnatting uten rammeavtale. Ved besøk fyller de ut en sjekkliste (se vedlegg fellesskriv). Materiell standard står mest sentralt, dernest vurderinger av bruk av overvåkning, mulighet for besøk og lignende. Besøkene gjøres månedlig, og bare der bydelen har personer boende.

2.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte

Oslo kommune har utarbeidet en temaplan for behovet for kommunale boliger i perioden 2024–2033.¹² Planen viderefører en plan fra 2021 og gjør rede for oppfølgingen av denne, samt for status og behov på området. Den beskriver også hvordan arbeidet med å skaffe flere kommunale boliger til vanskeligstilte skal organiseres framover.

¹² [Byrådsnotat - Temaplan for Oslo kommunes behov for kommunale boliger 2024-2033](#)

Planen viser til en boligsosial visjon om at alle skal ha et godt sted å bo, og at forskjeller skal utjevnes slik at alle får like muligheter til å leve gode liv. Kommunale boliger omtales som et sentralt boligsosialt virkemiddel. Planen ses i sammenheng med andre kommunale og statlige føringer, herunder lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet.

Det pekes på fem strategier:

1. behovet for ordinære kommunale boliger skal dekkes gjennom kjøp
2. samlokaliserte boliger skal som hovedregel bygges i kommunal regi
3. kommunen skal samarbeide mer med private og ideelle aktører
4. ledig kommunal bygningsmasse skal vurderes for boligformål
5. vanskeligstilte skal bo i best egnet bolig.

Oslo kommune har flere sentrale føringer for sosiale tjenester og det boligsosiale området. På flere områder er det utviklet «Oslo-standarder» som skal bidra til kvalitet, tydelige rutiner og mer likeverdige tjenester innenfor ulike tema- og fagområder. På det boligsosiale området er det blant annet utviklet Oslo-standarder for bomiljøarbeid¹³ i kommunale boliger og for booppfølging.¹⁴

Det er utarbeidet en kvalitetshåndbok for sosiale tjenester i Oslo kommune.¹⁵ Denne gjennomgår kommunen og Navs ansvar knyttet til sosiale tjenester, inkludert boligsosiale virkemidler. Håndboka gjør rede for nasjonale og kommunale føringer og retningslinjer på området. Kommunens plikt til å finne midlertidig botilbud til innbyggere som ikke klarer det selv er omtalt under punkt 4.3. Her tydeliggjøres kommunens ansvar i henhold til Rundskriv 35, og kravet om rapportering på bruk av midlertidig botilbud beskrives.

Som tidligere nevnt: I Oslo skjer de fleste opphold i midlertidig botilbud hos private utleiere uten rammeavtale. Byrådsavdelingen har utarbeidet et fellesskriv¹⁶ som beskriver hvordan disse utleierne skal følges opp i samarbeid mellom VEL og bydelene.

Fellesskrivet presiserer føringene i rundskrivet til sosialtjenesteloven, med særlig vekt på fysiske forhold i botilbudene og brannsikkerhet. Det redegjør også for bydelenes ansvar for å sikre at tilbudene som benyttes har tilstrekkelig standard, blant annet gjennom tilsynsbesøk.

På overordnet nivå har Byrådsavdelingen for sosiale tjenester et pågående samarbeid med Plan- og bygningsetaten om hvordan de kan sikre regulering av og kontroll med de boenhetene som leies ut som midlertidig boopphold. Oslo kommune erfarer at mange ordinære utleieenheter tas ut av markedet og gjøres om til midlertidig botilbud fordi det er mer lønnsomt.

Prosesser som er igangsatt med relevans for Navs praksis med midlertidig botilbud:

¹³ [Byrådens sak nr.: XX - Oslostandard for bomiljø i kommunale boliger](#)

¹⁴ [Byrådens sak nr.: xx/23- Oslostandard for booppfølging](#)

¹⁵ Oslo kommune (2024). Kvalitetshåndbok for sosiale tjenester. En oversikt over sosiale tjenester, boligsosiale virkemidler, integreringsarbeid og tilbud til personer med rusproblemer i Oslo kommune.

¹⁶ Oslo kommune, byrådet (2024). Fellesskriv 5/2024. Bydelenes bruk av midlertidige botilbud.

- I tildelingsbrev fra Byrådsavdelingen for sosiale tjenester for 2025 har VEL fått i oppdrag å utvikle et midlertidig botilbud for unge voksne. Dette åpner våren 2026.
- VEL har hatt en prosess mot å utvikle en statistikkbank som hver bydel kan bruke for å følge utviklingen i bruk av midlertidig botilbud. Denne er i 2026 utviklet og i bruk.

Samarbeidsfora mellom Nav og andre kommunale tjenester på boligområdet

Byrådsavdelingens underliggende etat, Velferdsetaten (VEL), koordinerer to sosialtjenestenettverk på tvers av bydelene.

Bydel Grünerløkka's organisering, der boligkontoret er lagt inn under Nav, legger til rette for jevnlig og tett samarbeid mellom forvaltere av sosiale tjenester og boligvirkemidler (startlån, bostøtte, kommunale boliger). Boligkontoret i Nav har faste møter med representanter for helse- og mestringsenheten i bydelen for vurdering av søknader om kommunal bolig for brukere de følger opp.

3 Trondheim

- Trondheim kommune har 218 460 innbyggere per 1. januar 2026.
- I 2025 har kommunen 3717 kommunale utleieboliger (KOSTRA, 2025). 17 per 1000 innbyggere.

Informanter i kommunen beskriver et boligmarked med økende priser både i eie- og leiemarkedet, men samtidig har det vært noe lavere boligprisvekst¹⁷ enn i de øvrige storbyene. Utleiemarkedet har et lavere prisnivå enn i Oslo og Bergen, selv om det også i Trondheim har vært en betydelig leieprisvekst.¹⁸ Trondheim er en studentby, og i perioder hvor studentene etablerer seg kan det være særlig krevende for Navs brukere å finne bolig. Kommunen har gjengs leie på kommunale boliger.

3.1 Midlertidig botilbud

Kommunen har tre midlertidige botilbud i egen regi: AS2, Bispegata ressurscenter for rusmiddelavhengige kvinner og Jarleveien hybelavdeling. Det siste tilbudet er etablert i desember 2025, etter at feltarbeidet ble avsluttet.

I tillegg har kommunen kvalitetsavtaler med to ideelle aktører: Frelsesarmeen om tilbudet «Herberget» og Stiftelsen Crux om et tilbud for barnefamilier.

AS2 – kommunalt midlertidig tilbud

AS2, en forkortelse for gatenavnet, er et midlertidig botilbud med 26 hybler. Nav leier bygget av Trondheim Eiendom. Dette er tilbud for personer uten kjent rusproblematikk. Hyblene ligger i et eget bygg over to plan. Alle enhetene har eget bad og kjøkken. Botilbudet er ikke bemannet, men det er inngått en avtale med Securitas om drift. Securitas er til stede i bygget på dag og kveld på hverdager, samt på natt i helg og på helligdager. Securitas fungerer som en form for resepsjon, de disponerer en hybel i første etasje, og ivaretar noen vaktmesteroppgaver. De har utdeling av nøkler, gjennomfører inntakssamtaler, går gjennom husordensregler og kan dele ut sengetøy. Det er en avtale med Dagsverket¹⁹ (del av kommunal arbeids- og inkluderingsvirksomhet) om vask av sengetøy og andre mindre oppgaver. Det er videoovervåking i gangene i bygget.

Bispegata ressurscenter

Det andre kommunale tilbudet er Bispegata ressurscenter for rusmiddelavhengige kvinner, med 7 rom/hybler tilgjengelig som midlertidige botilbud. Beboerne i de 7 hyblene har tilgang til felles kjøkken, bad og stue. Tilbudet er døgnbemannet og driftes av enhet for rustjenester. Tilknyttet ressurscenteret er det også en krisesenterplass for voldsutsatte rusavhengige kvinner. Denne har egen inngang, adskilt fra det midlertidige botilbudet, men deler bygg og personell. Ressurscenteret tilbyr også samtaler, råd og

¹⁷ Samfunnsøkonomisk analyse (2025): [Norsk økonomi - Boligmarkedet til 2028](#), Vol. 21, nr. 1-2025

¹⁸ [Leiemarkedsundersøkelsen – SSB](#)

¹⁹ <https://www.stavne.no/produkter-tjenester/tjenester/dagsverket/>

veiledning, samt hjelp til å komme i kontakt med øvrige hjelpetjenester. Kvinner som bor i midlertidige botilbud kan få bistand til å finne og etablere seg i en varig bolig.

Jarleveien, hybelavdeling

I desember 2025 etablerte kommunen et nytt midlertidig botilbud for menn med rusutfordringer. Tilbudet er målrettet mot menn i aktiv rus. Botilbudet består av 6 hybler i en hybelavdeling tilknyttet et kommunalt bemannet botiltak med varige boliger, og basert på samdrift med dette tiltaket. Hyblene er selvstendige enheter med eget bad og kjøkkenkrok. Det er i tillegg tilknyttet en vektertjeneste til botilbudet. Tilbudet ble etablert etter avsluttet casestudie i Trondheim, og vi har derfor ikke mer informasjon om hvordan tilbudet fungerer i praksis.

Frelsesarmeens Herberget

Frelsesarmeen har kvalitetsavtale med kommunen om tilbudet Herberget. Herberget er et midlertidig botilbud med 12 rom for rusavhengige menn og ikke-binære personer over 18 år. I avtalen med kommunen ligger at tilbudet skal ha helse- og sosialfaglig personell, og skal gi oppfølging av beboere og bistå til hjelp til selvhjelp. Hovedmandatet er boveiledning og å bistå beboere med å finne varig botilbud, i samarbeid med Nav og andre aktører.

Alle enheter på Herberget har eget bad og kjøkken. Bygget er relativt nylig oppusset (tilbudet var tidligere natthjem). I bygget er også lavterskeltilbudet «Hveita», et dagsenter med kafé. Herberget er døgnbemannet og har en sammensatt stab som også driver miljøarbeid og miljøterapi (helse- og sosialfaglig kompetanse). Ytterdøren til botilbudet er låst og betjenes av ansatte, slik at de skal ha oversikt over hvem som er i huset. Alle beboere får nøkkel til egen hybel og inngangsdør til sin etasje. I utgangspunktet skal alle beboere holde orden på egen hybel, men det tilbys bistand ved behov. Det er ikke lov med besøk på rommene, men dette kan finne sted i egne besøksrom i huset. En årsak til denne restriksjonen er manglende overvåkningsutstyr i huset. Det gjennomføres «HMS-runder» to ganger om dagen, hvor to ansatte banker på hos beboere for å se hvordan de har det og vurdere blant annet brannfare. De ansatte som går rundt, har blant annet en veske med utstyr for ved behov å kunne forebygge overdoser. Personalet har ved samtykke fra beboer kontakt med Nav og andre tjenester, og gir bistand for at beboer kan komme over i varig bolig eller i behandling. Herberget har mye kontakt med andre tjenester i kommunen, som det gatenære helse- og overdoseteamet og hjemmetjenesten (hjemmesykepleien).

Stiftelsen Crux midlertidig botilbud barnefamilier

Stiftelsen Crux har avtale med kommunen om et tilbud til småbarnsfamilier. Dette er en enebolig i et rolig boligstrøk med 6 soverom, ment for 3 familier. Det er bemanning på huset på dag og kveld i ukedagene, og på dagtid i helgene. De ansatte har ansvar for driften av stedet, blant annet renhold av fellesarealer. I tillegg driver de med miljøarbeid og gir oppfølging til beboerne i huset ved behov. Som ved Herberget, veileder de også beboere med sikte på å finne og komme videre til et varig sted å bo. Med beboernes samtykke har personalet kontakt med Nav.

Det er tre bad i huset og felles kjøkken og stue. Alle beboere har ansvar for egen husholdning og for renhold. Det gjøres vurdering av sikkerhet før familier blir tildelt plass ved tilbudet for å unngå farlige situasjoner, både av hensyn til barn og det at det ikke er døgnbemanning i huset. Det er lov å ha besøk, men ikke etter klokka 20:00 av hensyn til barn. Securitas er innom huset i løpet av natta i helg og helligdager.

Private tilbud utenom avtale

I tillegg til disse stedene benytter Nav noen private botilbud uten avtale. Det gjelder primært Trondheim leilighetshotell som har leiligheter flere steder. I noen tilfeller benyttes Birgitta-klosterets gjestehus. Det siste beskrives mer som et motell. Det er rom og frokost, men tilfredsstiller ikke kvalitetskrav som mulighet for å lage mat, vaske klær og så videre. Tilbudet kan benyttes blant annet for unge eller eldre når det er behov for et rolig og skjermet sted. I særlige tilfeller benyttes også hoteller.

Husstander i midlertidig botilbud

Tabell 3.1 Oversikt over husstander i midlertidig botilbud, hentet fra «SSB, KOSTRA data 12015: Midlertidig botilbud og natthjem». Antall

Trondheim	2023	2024	2025
Husstander i midlertidig botilbud	264	454	418
Husstander i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	37	139	90
Husstander i midlertidig botilbud 14 dager eller mindre	116	130	189
Husstander med barn i midlertidig botilbud	21	22	36
Husstander med barn i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	3	0	2
Unge i midlertidig botilbud	6	53	54
Unge i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	2	12	6
Natthjem	19	0	0

Trondheim hadde en økning i antall i midlertidig botilbud fram til 2024, men en liten reduksjon i 2025. Det gjelder også antallet husstander som bor i midlertidig botilbud mer enn tre måneder. Samtidig øker antall barnefamilier i midlertidig botilbud fra 2024 til 2025. For Trondheim må det bemerkes at bruk av natthjem ble endret fra 2023 til 2024, noe som må ses i sammenheng med at Frelsesarmeens tilbud Herberget gikk fra å være natthjem til å ha avtale med kommunen om å tilby midlertidige botilbud.

Nav i Trondheim utarbeider årlige rapporter om bruk av midlertidige botilbud. I 2024 var det 586 saker i Nav med vedtak om midlertidig botilbud. Disse sakene gjaldt 454

individuelle husstander. Det vil si en del husstander fikk vedtak om midlertidig botilbud mer enn én gang i løpet av året. Vi har ikke rapporteringen fra 2025.

Den årlige rapporten gir mye kunnskap om bruk av midlertidig botilbud. Rapporten for 2024 viser en økning i antall husstander i midlertidig botilbud fra tidligere år, men økningen gjelder primært gruppen tjenestemottakere med rus- og eller psykiske helseproblemer. Det er en nedgang for husstander uten kjent rusproblematikk og for barnefamilier. Det har vært en tydelig nedgang i antall saker hvor barnefamilier søker midlertidig botilbud og antall barn i midlertidig botilbud. I 2024 var det 39 barn fordelt på 26 saker i vedtak om midlertidig botilbud for barnefamilier. I 2023 var det til sammen 100 barn i midlertidig botilbud i løpet av året. Også lengden på opphold blant barnefamilier har gått ned. I 2024 var det 3 barnefamilier som bodde mer enn 3 måneder i midlertidig botilbud, i 2023 var det 5 familier, i 2022 var det 12. Som vi ser er det her ikke fullt samsvar mellom de rapporterte tall i KOSTRA (se tabellen over) og Navs egne rapporter. Dette gjelder også for andre av casekommunene.

Det har vært hentet ut tall for Nav Falkenberg for mai 2025 (måneden for casebesøk i kontoret²⁰). Denne måneden var det 119 vedtak om midlertidig botilbud i kontoret. Dette gjaldt 68 individuelle brukere (husstander). I løpet av mai året før (2024), ble det innvilget 104 vedtak som involverte 76 individuelle brukere (husstander). På tidspunktet for vårt casebesøk i mai 2025 hadde Nav-kontoret to barnefamilier bosatt i midlertidig botilbud. På samme tidspunkt året før var det tre. Det kan tyde på at antallet barnefamilier i midlertidig botilbud fortsatt holdes på et lavt nivå, men at det generelt er vedvarende stor etterspørsel etter midlertidig botilbud.

3.2 Kommunal organisering og ansvarsområder

Trondheim kommune har parlamentarisk styringsform, og administrasjonen er inndelt i åtte byrådsavdelinger. De to Nav-kontorene ligger under byrådsavdeling for sosiale tjenester, innen virksomhetsområdet psykisk helse, arbeid og inkludering. I samme byrådsavdeling, under virksomhetsområdet habilitering og forvaltning, ligger ansvaret for kommunens to helse- og velferdskontor (HVK). De kommunale eiendommene forvaltes av Trondheim Eiendom, som ligger under byrådsavdeling for finans, og har ansvar for drift og forvaltning av den kommunale boligmassen.

I stab for virksomhetsområdet psykisk helse, arbeid og inkludering er det en boligsosial rådgiver med særlig ansvar for boligbehov, framskriving, nabolagsdialog med mer.

De to Nav-kontorene i kommunen har også en egen boligsosial rådgiverfunksjon, som vi skal presentere nærmere i Nav-beskrivelsen. Denne funksjonen har utstrakt samarbeid med staben i byrådsavdelingen, samt med ansatte ved helse- og velferdskontorene (HVK) og Trondheim Eiendom innenfor det boligsosiale området.

²⁰ Boligsosial rådgiver tar forbehold om at det kan være feilkilder, i og med tallene ikke kan tas direkte ut av fagsystemet p.t.

Det midlertidige botilbudet og kvalitetsavtalene med de ideelle aktørene er forankret i byrådsavdelingen for sosiale tjenester. Selve oppfølgingen av avtalene ligger primært hos boligsosial rådgiver i Nav.

Trondheim har ikke eget boligkontor. Forvaltning av de boligsosiale virkemidlene startlån og bostøtte, ligger hos Nav-kontorene. Helse- og velferdskontorene (HVK) har ansvar for saksbehandling av søknader om kommunale boliger. Saksbehandlere i HVK vurderer søknader om kommunal bolig og fattet vedtak. De har dialog med Nav dersom det er aktuelt (søker er bruker i Nav), og med bruker. Dette gjelder både ordinære boliger og boliger med tjenester. De vurderer tildeling av tilbud som småhus, «Housing first» og andre særlige tilbud under rus- og psykisk helse, i likhet med øvrige helse- og velferdstjenester i kommunen. HVK gir også råd og veiledning i henhold til boligsosial lov.²¹

Boligsosialt team er en by-omfattende enhet under HVK med ansvar for tildeling av kommunale boliger og for oppfølging av bomiljø. Enheten er lokalisert ved det ene helse- og velferdskontoret. Tildeling av kommunale boliger – alle typer, fra familieboliger til ulike boliger med tjenester – og signering av kontrakt foretas her, etter vurdering og vedtak i HVK. Bomiljø med bomiljøarbeidere har ansvar for forebyggende bomiljøarbeid, følger opp bomiljø og bomiljøklager i kommunale boliger.

På tidspunktet for vårt feltarbeid forsommeren 2025 pågikk en prosess hvor boligsosialt team i HVK jobbet med strukturene for bedre samhandling med teknisk etat og Trondheim Eiendom. Informanter på kommunalt nivå sier det er et mål å utvikle en form for program for kommunalt finansierte boliger for å få en mer helhetlig og tydelig struktur for behov, framskriving, utvikling og bygging.

3.3 Nav i Trondheim og Nav Falkenberg

Det er to Nav-kontor i kommunen, Nav Lerkendal og Nav Falkenberg. Nav Falkenberg inngår som case i prosjektet. Kontoret har knapt 250 ansatte. Det er en egen avdeling for sosialfaglig arbeid, og det er ansatte i denne avdelingen som har deltatt i fokusgruppeintervju i studien. Nav-kontoret er åpent for innbyggere mellom klokka 10 og 14 alle hverdager. Nav-kontorene i Trondheim har, i tillegg til boligansvar i henhold til sosialtjenesteloven, også ansvar for forvaltning av startlån og bostøtte.

Ved sosialfaglig avdeling arbeider de med tjenester etter sosialtjenesteloven, blant annet råd og veiledning, økonomisk sosialhjelp og midlertidig botilbud. Avdelingen har to fagutviklere, hvorav den ene har et særlig ansvar for det boligsosiale området og veiledning i slike saker. Avdelingen er organisert i to enheter: oppfølging ung og oppfølging voksen (over 30 år). I tillegg har de etablert et eget uføreteam som følger opp personer med uføretytelser som også har behov for sosiale tjenester – som supplerende sosialhjelp og midlertidig botilbud. Henvendelser om midlertidig botilbud følges opp av veileder dersom brukeren allerede er i deres portefølje. Nye brukere fordeles til veiledere etter dato.

²¹ Det er vedtatt i kommunen at både HVK og Nav følge opp henvendelser om råd og veiledning i henhold til boligsosial lov. Det er laget et eget skjema for henvendelser som ligger på nettsidene.

Avdelingen har i tillegg en fulltidsstilling knyttet til prosjektet *Trygge hjem for barnefamilier*. Prosjektet mottar tilskuddsmidler fra statsforvalteren fram til våren 2026. Målet er å bidra til at større barnefamilier får mulighet til å komme seg inn på boligmarkedet. Startlån benyttes som virkemiddel, kombinert med tett oppfølging av familiene. Det samarbeides blant annet med helse- og velferdskontoret for å identifisere aktuelle familier for prosjektet. Ressursen benyttes også til boveiledning og oppfølging av personer med behov for leiebolig, hovedsakelig i det private markedet. Alle Nav-brukere med behov for bistand til å finne leiebolig kan få boveiledning, men bostedsløse prioriteres. Fra 2026 er det tilordnet en fulltidsstilling til boveiledning, fordelt på to personer.

Boligsosial rådgiver

Nav i Trondheim har en boligsosial rådgiver med by-omfattende funksjon. Dette er en seniorrådgiver, formelt ansatt i Nav Lerkendal, med særlig ansvar for å følge opp boligsosiale spørsmål på vegne av Nav i kommunen. Denne rådgiveren samarbeider med andre aktører i kommunen i en rekke prosesser og saker som angår bolig for vanskeligstilte, samt har et særlig oppfølgingsansvar når det gjelder arbeidet med midlertidig botilbud. Den boligsosiale rådgiveren følger opp tilbyderne av midlertidig botilbud med og uten kvalitetsavtale. Rådgiveren arrangerer årlige besøk for veilederne i Nav-kontorene til de stedene som tilbyr midlertidig botilbud. Den boligsosiale rådgiveren skal også utarbeide statistikk for området midlertidig botilbud og årlig rapportering om dette.

3.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte

Den siste boligpolitiske plan for kommunen er *Boligpolitisk plan 2020*, med handlingsdel for 2020–2024. I kapittel 7, «Etablering av vanskeligstilte på boligmarkedet», er et av tiltakene at midlertidig botilbud kun skal benyttes unntaksvis og gjennomsnittlig botid ikke overskride 20 dager. Det presiseres at alle midlertidige botilbud skal oppfylle statens kvalitetskrav. Utover dette er innsats mot bostedsløshet en del av planen, samt at bostedsløse skal vurderes raskt for bosetting i kommunale boliger. Boligveiledning, satsing på leie til eie, og råd og veiledning for kjøp av bolig ved hjelp av startlån vektlegges.

Statsforvalteren (da Fylkesmannen i Sør-Trøndelag) gjennomførte i 2017 tilsyn med kommunens/Navs ivaretagelse av plikt til å sørge for midlertidig botilbud til de som har behov for det. Det ble avdekket avvik både i saksbehandlingen av søknader om midlertidig botilbud og i kommunens sikring av forsvarlige botilbud til personer uten et sted å bo. Tilsynet har i etterkant bidratt til økt oppmerksomhet om tematikken i kommunen, og har over tid ført til etablering av flere midlertidige botilbud samt inngåelse av kvalitetsavtaler med tilbydere (se oversikten over).

I 2024 leverte Trondheim kommunerevisjon en rapport om de kommunale boligene (rapport 3/2024 F, *Kommunale boliger*). En av hovedkonklusjonene var at kommunen mangler større boliger tilpasset familier. Rapporten peker også på utfordringer med å finne egnede boliger innen psykisk helse- og rusfeltet. Videre slås det fast at kommunen ikke oppfyller kravene om å tilby midlertidig botilbud til alle som trenger det. De peker også på at botiden i midlertidige botilbud har økt de siste årene, og flere barnefamilier har bodd midlertidig i mer enn tre måneder. Denne revisjonen, sammen med tidligere tilsyn fra statsforvalteren, har vært en del av grunnlaget for kommunens arbeid

med å tilpasse den kommunale boligmassen. Antallet mindre enheter er redusert, samtidig som det er etablert flere familieboliger. Det er også økt oppmerksomhet om muligheten for å bosette flere vanskeligstilte i det private boligmarkedet.

På området psykisk helse og rus er det utarbeidet en boligmatrise. En tverretattlig gruppe har gjennomført en funksjonsanalyse av den kommunale boligmassen for ulike kategorier av personer med rus- og psykiske helseproblemer. Det er gjort en kartlegging av personer med rus- og psykiske helseproblemer som har behov for bolig: de som bor i kommunale boliger, de som står på venteliste og de som er bostedsløse. Ut fra dette, er det etablert en oversikt over boligbehov og framskrivninger av behov fram til 2035²². Dette arbeidet viser at det særlig er behov for utvikling av boligløsninger for personer med alvorlig psykisk helse- og rusproblemer, og også for en liten gruppe med sikkerhetsproblemer.

Kommunen har gjennomført et restanseprosjekt. Et av tiltakene som er innført som resultat av dette, er at det ved inngåelse av kommunal leiekontrakt som standard tilbys frivillig trekk av husleie.

Casestudien viser at det er flere pågående prosesser for utvikling på boligområdet som både gjelder selve botilbudet og organisering av arbeidet. Det har vært nedsatt en arbeidsgruppe for organisering av det boligsosiale området i kommunen, hvor også boligsosial rådgiver i Nav har vært representert. Hensikten har vært å øke samarbeidet mellom boligsosialt team (HVK) og Trondheim Eiendom, og å få en bedre felles forståelse av utfordringsbildet på tvers av ulike enheter. Det kan gjelde betydningen av tilstrekkelige driftsoperatører, prioritering av vedlikehold, forebygge tomgang, eller føringer i tildeling og ivaretagelse av det sosialfaglige inn i boligtildeling.

Samarbeidsfora mellom Nav og andre kommunale tjenester på boligområdet

Nav, og ofte også boligsosial rådgiver, er involvert i flere tverretattlige arbeidsgrupper som gjelder bolig for vanskeligstilte i kommunen. Eksempler er et avsluttet restanseprosjekt og en pågående arbeidsgruppe for organisering av boligområdet.

Nav-kontoret i studien og HVK-kontoret har kontakt seg imellom om felles brukere. Det er etablert rutiner for gjensidig involvering i saker som gjelder felles tjenestemottakere.

Det avholdes faste månedlige møter mellom kvalitetsrådgivere og avdelingsledere ved Nav-kontorene, og rådgiver i stab i virksomhetsområdet psykisk helse, arbeid og inkludering (byrådsavdeling for sosiale tjenester). I møtene drøftes ulike saker innenfor de sosiale tjenestene, herunder også spørsmål knyttet til bolig og midlertidig botilbud. Referater fra møtene oversendes kommunalsjefen.

Samarbeidsforumet «fagressurs bolig» møtes hver 6. uke og ledes av boligsosialt team (tildeling) ved helse- og velferdskontoret. Her møtes Nav, helse- og velferdskontoret og Flybo (flyktningebosetting). Fra Nav møter boligsosial rådgiver fast. Det hentes inn andre aktører ved behov.

²² Trondheim kommune, Helse- og velferd: Rapport, Boligmatrise for psykisk helse og rus. En boliganalyse for psykisk helse og rus i Trondheim kommune

4 Stavanger

- Stavanger kommune har 151 669 innbyggere per 1. januar 2026.
- Antall kommunale utleieboliger: 3793 – 25 per 1000 innbyggere (KOSTRA, 2025).

Stavanger er en av de to byene i Norge med høyest prisvekst i boligmarkedet²³. Informanter i kommunen beskriver boligmarkedet som svært presset. Dette gjelder også utleiemarkedet. Kommunen har ikke innført gjengs leie på kommunale boliger, og leiepri-sene på kommunale boliger er lavere enn i det private markedet. Det rapporteres om lange ventelister til kommunale boliger.

4.1 Midlertidige botilbud

Kommunen har et midlertidig botilbud i egen regi, Lagård dag- og nattsenter. Ytterligere behov for midlertidige botilbud skal ivaretas gjennom rammeavtaler med fem private tilbydere om til sammen 92 plasser.²⁴ Det er tre delkontrakter for ulike målgrupper, som vi skal spesifisere nærmere under beskrivelse av tilbudene. I kravene til alle delkontrak-tene er det spesifisert at beboer skal ha mulighet for besøk, at de skal ha tilgang til kjøk-ken for å lage mat, eget bad/toalett og mulighet for å vaske tøy.

Kommunalt tilbud, Lagård dag- og nattsenter

Lagård dag- og nattsenter er et døgnbemannet midlertidig botilbud som eies av kommu-nen. De har 12 plasser, samt en akutt plass. Stedet er forbeholdt bostedsløse med rus-middelavhengighet. Beboerne har et eget rom og deler bad og toalett. Botilbudet er et tidligere fengsel, så rommene er relativt små og med vinduer som ikke kan åpnes. Det er felles stue, og et kjøkken/oppholdsrom. Beboerne har ikke mulighet til å lage mat selv, men det tilbys servering av fire måltider om dagen. Det er tilbud om klesvask, men ikke mulighet for selv å vaske klær. Botilbudet har låste inngangsdører og det er ikke anledning til å ha besøk. Personalet har helse- og sosialfaglig kompetanse. De journal-fører status for beboer daglig. Botilbudet er en avdeling i rehabiliteringsseksjonen, in-nenfor rus og avhengighet (helse og velferd). De ansatte har ingen definerte oppgaver knyttet til å bidra med boveiledning eller hjelp til å få en varig bolig.

Delkontrakt 1, bostedsløse med rusmiddelutfordringer og lav boevne

For bostedsløse med rusmiddelutfordringer og lav boevne (delkontrakt 1 – hospits og pensjonat, 21 plasser) har kommunen inngått kontrakt med Stavanger Bed & Breakfast (8 rom) og Apart Stavanger AS (13 rom). Dette er en rammeavtale, men med noen fast betalte plasser (til sammen 10) og de øvrige hvor det betales leie per døgn ved bruk.. Det ligger i avtalen et krav om heldøgnbemanning, men ingen særskilte krav til kompe-tanse utenom språk (norsk) og førstehjelp. Det skal være tilsyn med beboerne daglig.

²³ Samfunnsøkonomisk analyse (2025): [Norsk økonomi - Boligmarkedet til 2028](#), Vol. 21, nr. 1-2025.

²⁴ Plassene er ikke forbeholdt bare Stavanger. Noen av plassene benyttes også av andre kommuner.

Delkontrakt 2, bostedsløse og par uten barn

For andre bostedsløse og par uten barn (delkontrakt 2, pensjonat og hotell, 59 plasser) er det inngått rammeavtale med Stavanger Lille hotell (15 plasser), Bhotell AS (17 plasser) og Stavanger Housing AS (27 plasser). I denne avtalen ligger det at kommunen kun betaler for faktisk bruk. Det ligger ingen krav til bemanning, utenom at det skal være en driftsansvarlig som står for ivaretagelse av beboere og kontakt med oppdragsgiver (kommunen). I krav til delkontrakt 2 og 3 er det også presisert at beboere som enslige, par og familier, som hører under delkontrakt 2 og delkontrakt 3, ikke skal plasseres på samme adresse som beboere med rusmiddelutfordring og/eller lav boevne – brukere som hører under delkontrakt 1.

Delkontrakt 3, bostedsløse familier med barn

For bostedsløse familier med barn (delavtale 3, leilighetshotell, 15 leiligheter) er det inngått en avtale med Bhotell AS. Dette er et leilighetshotell som ligger på en annen adresse enn de 17 rommene Bhotell AS har i delkontrakt 2. Som med delkontrakt 2, er det også i krav til delkontrakt 3 presisert at familier ikke skal plasseres på samme adresse som beboere som tilhører delkontrakt 1 (rus/lav boevne). Avtalen har de samme krav til fasiliteter som presentert innledningsvis, men i delkontrakt 3 for bostedsløse familier er det ikke bare krav om tilgang til kjøkken, men spesifisert at det skal være et eget kjøkken i boenheten. I likhet med delkontrakt 2 er det ingen krav til bemanning utenom en driftsansvarlig.

Midlertidig botilbud utenom avtaler

I tillegg er det utstrakt bruk av rom og leiligheter utenfor de inngåtte avtalene, en del av disse botilbudene er hos de samme aktørene som de har inngått avtale med.

Husstander i midlertidig botilbud

Tabell 4.1 Oversikt over husstander i midlertidig botilbud, hentet fra «SSB, KOSTRA data 12015: Midlertidig botilbud og natthjem». Antall

Stavanger	2023	2024	2025
Husstander i midlertidig botilbud	395	408	332
Husstander i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	72	41	43
Husstander i midlertidig botilbud 14 dager eller mindre	0	0	0
Husstander med barn i midlertidig botilbud	14	11	19
Husstander med barn i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	8	8	12
Unge i midlertidig botilbud	20	2	0
Unge i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	0	0	0
Natthjem	0	0	0

KOSTRA-dataene viser at det etter en økning i antall husstander i midlertidig botilbud de siste årene, er det i 2025 en nedgang. Det samme gjelder ikke antallet som bor mer enn tre måneder i midlertidig botilbud. Antallet barnefamilier øker, og det gjør også antallet barnefamilier som bor mer enn tre måneder i midlertidig botilbud. Det framstår som det ikke er noen unge i midlertidig botilbud i 2025, men dette kan skyldes at det ikke foreligger oversikt i kommunen som skiller ut unge som egen gruppe.

Nav-kontorene rapporterer tre ganger i året til kommunen (stab for velferd og sosiale tjenester) om bruk av midlertidig botilbud og antall husstander i slike tilbud. Den kommunale oversikten per 31. desember 2024 viser at det ved utgangen av året var totalt 73 husstander i midlertidig botilbud i Stavanger. 11 var barnefamilier. NAV Hundvåg og Storhaug, som deltar i studien, er blant Nav-kontorene med flest husstander i midlertidig botilbud. Dette er også et av de største kontorene og ligger sentrumsnært.

Per 31. desember 2024 hadde kontoret 36 husstander i midlertidig botilbud. På tidspunktet for vårt feltarbeid ved kontoret i mai 2025 var tallet økt til 43 husstander, hvorav 9 var barnefamilier. To av familiene hadde fått vedtak om kommunal bolig, men ventet fortsatt på tildeling. Det ble også lagt fram data tilbake til 2023. Disse viser en gradvis nedgang i perioden, samtidig som det er noen svingninger mellom kvartalsrapporteringene.

Kommunen har mottatt en forvaltningsrevisjonsrapport om kommunale boliger²⁵. Rapporten omfatter også midlertidige botilbud. I sammendraget beskrives dagens praksis med rammeavtaler med private leverandører. Samtidig framgår det at kommunen har utfordringer med å sikre tilstrekkelig kapasitet, og derfor i tillegg benytter leie utenfor avtalene. Dette medfører høye og uforutsigbare kostnader. Samtidig viser rapporten at kostnadene hadde gått ned det siste året (fra september 2024 til september 2025). Ifølge rapporten mener kommunen at nedgangen blant annet skyldes opplæring av bostedsløse konsulenter i Nav om avtalekontraktene, en økning i antall faste avtalte plasser og tettere samarbeid med leverandørene.

4.2 Kommunal organisering og ansvarsområder

Stavanger kommune er administrativt inndelt i sju tjenesteområder. Tjenesteområdet helse og velferd omfatter blant annet underområdet velferd og sosiale tjenester. Virksomhetene innen dette området inkluderer de fem Nav-kontorene i kommunen, de to helse- og velferdskontorene (HVK) og boligkontoret. Ansvar for innkjøp og forvaltning av kommunale boliger ligger under tjenesteområdet bymiljø og utbygging.

I staben til velferd og sosiale tjenester ligger ansvaret for de midlertidige botilbudene, samt forvaltningen av avtalene med private tilbydere. Staben samler også informasjon om bruken av tilbudene og mottar rapporter fra Nav-kontorene om bruk av midlertidig botilbud tre ganger i året.

²⁵ Rogaland Revisjon, *Forvaltningsrevisjon – Kommunale boliger*, Stavanger 2025

De to helse- og velferdskontorene (HVK) saksbehandler og tildeler helse- og omsorgstjenester i kommunen. De gjør også vurderinger av søknader om ulike botilbud med bemanning, inkludert flere rehabiliteringsboliger innenfor rus- og psykisk helse. Av tjenester de tildeler, er for eksempel de ambulerende oppfølgingstjenestene som utøves av oppsøkende behandlingsteam (OBS team, samarbeid kommune og Helse Stavanger²⁶), «Housing first»²⁷ og miljøtjeneste rus.

Boligkontoret har ansvar for tildeling av kommunale boliger og omsorgsboliger, samt tilskudd til tilpasning av bolig. Kontoret forvalter også startlån, bostøtte og boligtilskudd. Som nevnt over gjør HVK vurderinger av søknader om rehabiliteringsbolig eller bolig med bemanning, men det er boligkontoret som står for selve tildelingen av alle boliger. Boligkontoret er samlokalisert med det kommunale foretaket Stavanger Boligbygg. Leiekontrakt for kommunal bolig inngås med Stavanger Boligbygg.

4.3 Nav i Stavanger og Nav Hundvåg og Storhaug

Det er fem Nav-kontorer i Stavanger. Nav Hundvåg og Storhaug, som inngår i denne studien, er et sentrumsnært kontor med om lag 80 ansatte. De har daglig åpent i mottaket fra klokka 10 til 14. Kontoret har tre avdelinger, og vi har gjort intervjuer i avdeling for sosiale tjenester. Det er en egen fagansvarlig for området sosiale tjenester.

Kommunen har styrket arbeidet mot bostedsløshet ved å tilføre NAV-kontorene egne bostedsløsekonsulenter. Siden 2023 har det totalt vært seks bostedsløsekonsulenter, fordelt på de fem NAV-kontorene. På tidspunktet for feltarbeidet i mai 2025 hadde Nav Hundvåg og Storhaug to av disse stillingene (200 prosent). Dette er en økning fra 1,5 stilling i 2024.

Ordningen med bostedsløsekonsulenter er et tiltak for å styrke kapasiteten ved Nav-kontoret til å forebygge bostedsløshet, redusere bruken av midlertidig botilbud og følge opp det boligsosiale arbeidet. I intervjuer ved Nav-kontoret framheves det blant annet at bostedsløsekonsulentene avlaster veilederne på boligområdet og bidrar til at kontoret har kapasitet til å arbeide med mer enn akutt håndtering av søknader om midlertidig botilbud.

Bostedsløsekonsulentene har et særskilt ansvar for søknader om midlertidig botilbud. Henvendelser i mottak følges opp av bostedsløsekonsulentene gjennom kartlegging, vurdering og vedtak om midlertidig botilbud etter sosialtjenesteloven paragraf 27. Bostedsløsekonsulentene skal være tilgjengelige i mottakets åpningstid. Samtidig kan alle veiledere følge opp slike saker innenfor sin portefølje. Tjenestemottakere kan, basert på øvrige tjenestebehov, få oppfølging fra veileder ved kontoret, for eksempel knyttet til økonomisk sosialhjelp eller andre tjenester veilederne forvalter og fatter vedtak om. Når bostedsløsekonsulentene følger opp boligbehov, vil veileder ofte ha ansvar for oppfølging av andre behov.

²⁶ Eid 50 prosent av Helse Stavanger, 50 prosent av kommunen. Kan også kontaktes av lavterskeltilbud i kommunen.

²⁷ Tjenestemodell for hjelp med bosetting av personer som opplever bostedsløshet og har utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse.

Ved søknad om økonomisk støtte til husleie er det veileder som vurderer og fatter vedtak. Bostedsløse konsulentene kan bidra med nødvendig dokumentasjon i saksbehandlingen.

Bostedsløse konsulentene har også

- kontakt med leverandører, framskaffelse av botilbud og utstedelse av rekvisisjon
- behandling og betaling av fakturaer knyttet til midlertidig botilbud
- oppfølging av brukere i midlertidig botilbud med sikte på overgang til varig bolig
- samarbeid med boligkontor og helse- og velferdskontor om kommunale boliger og boliger med bemanning
- bidrag til boligframskaffelse og bosetting i det private leiemarkedet
- oppfølging av henvendelser fra brukere som har mottatt oppsigelse
- oversikt (statistikk) over personer i midlertidig botilbud og kvartalsvis rapportering til ledelse og stab for velferd og sosiale tjenester samt boligkontor

4.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte

Kommunen har en boligsosial temaplan fra 2022.²⁸ Planen har fire temaområder:

1. gode bo- og nærmiljø
2. arbeid mot bostedsløshet
3. framskaffelse av kommunale og kommunalt disponerte boliger
4. fra leid til eid bolig.

Under temaområde 2, arbeid mot bostedsløshet, påpekes en betydelig økning i antall bostedsløse og økte utgifter til midlertidige botilbud. En høy andel av de som er bostedsløse har rusproblemer, eller rus- og psykiske lidelser. Det er mål om å redusere antall personer i midlertidig botilbud og antall unge bostedsløse.

Som del av utfordringsbildet påpekes det at mangel på egnede kommunale boliger bidrar til at personer med lav boevne bor i midlertidige boliger over lang tid. Blant tiltakene innenfor område 2, arbeid mot bostedsløshet, er at Nav skal etablere samarbeid med relevante tjenester og lage plan for personer som har opphold over to uker i midlertidig botilbud og ikke har konkret plan for innflytting i fast bolig. Kommunen skal også øke kapasitet i eget tilbud om midlertidig botilbud (Lagård). Et annet tiltak er å etablere nye, eller omdefinere, botilbud for personer med høy risiko for bostedsløshet. Dette gjelder blant annet flere egnede botilbud for mennesker med samtidige rus- og psykiske lidelser. Det tas særskilt opp at kommunen erfarer boligsosiale utfordringer knyttet til mennesker med rus- og psykiske lidelser, betydelige atferdsutfordringer og lav boevne. Her vises det til et FoU-prosjekt om bo- og tjenestetilbud for personer med samtidig alvorlig

²⁸ <https://www.stavanger.kommune.no/samfunnsutvikling/planer/temaplaner/boligsosial-temaplan/#27942>

psykisk lidelse og rusmiddelavhengighet, voldsrisiko, og som avviser hjelp. Dette er i dag et av bofellesskapene for psykisk helse.

Planen legger opp til å fremskaffe flere kommunale boliger i tråd med gjeldende boligbehov. I bystyret er det i 2024 vedtatt fremskaffelse av flere småhus (24/10151-1). Småhusene er i prosess for bygging/etablering. I dialogen med kommunen gis det informasjon om flere pågående boligsosiale utviklingsprosjekter, blant annet utviklingen av småhus, og hvor noen av dem knyttes til en personalbase. Flere av prosjektene er knyttet til områdesatsningen i kommune, som prosjekter om miljøvaktmestertjeneste, bedre nabolagsdialog og aktivitetskafé. Blant de prosjektene som nevnes er utviklingen av et forskningsprosjekt om samfunnskostnader ved ikke å ha tilstrekkelig med kommunale boliger. Dette er et samarbeidsprosjekt med kommunene Oslo og Trondheim, med støtte fra KS storbyforskning. Vi kjenner ikke status for prosjektet.

Etter avsluttet casestudie forelå en forvaltningsrevisjonsrapport for kommunale boliger i Stavanger. Rapporten er behandlet i bystyret i januar 2026 (sak bystyret 4/26). Her presenteres de pågående boligsosiale prosjektene. Revisjonens hovedinntrykk er formulert slik:

Stavanger kommune har gode rutiner og praksis for tildeling av kommunale boliger, men mangler digitale systemer for å ha god oversikt over behovet. Gjennomgangen viser også utfordringer med kapasitet, tilpasning og oppfølging – spesielt overfor de mest sårbare gruppene med størst utfordring med å skaffe egen bolig.

Revisjonen slår fast at kommunen har en stor og variert boligportefølje sammenlignet med andre kommuner, og at dette reflekterer en målrettet strategi for å dekke behovet til vanskeligstilte. Likevel har boligbehovet økt, og de peker blant annet på at kommunen har utfordringer med å skaffe nok tilpassede boliger til store barnefamilier og personer med rus- og psykiske helseproblemer. Her viser de også til at småhusene som er omtalt tidligere i dette avsnittet er satt på vent på grunn av investeringsstopp.

Samarbeidsfora mellom Nav og andre kommunale tjenester på boligområdet

Boligkontoret har kontakt med Nav og bostedsløsekonseptene ved vurdering av søknader om kommunal bolig, men det er ingen formelle strukturer for dette.

Nav-kontoret i studien og HVK har jevnlig samarbeidsmøter. Fra Nav møter da avdelingsleder og bostedsløsekonseptene. Møtet dreier seg om saker som er felles mellom Nav og HVK, brukere i midlertidig botilbud med behov for bemannet bolig og/eller oppfølgingstjenester eller andre tjenester. Det er under drøfting behov for en rutine knyttet til at Nav kan henvende seg til HVK i tilfeller der de vurderer at en bruker hos dem har behov for helsehjelp.

Bostedsløsekonseptene i kommunens Nav-kontor har en egen samarbeidsgruppe.

Etter avsluttet feltarbeid er det utarbeidet en rutine for saksbehandling og samhandling i henhold til boligsosial lov. Søknader etter boligsosialloven behandles i all hovedsak av Nav-kontorene (vedtak i tråd med boligsosialloven §§ 6 og 7). Fra september 2025 ble det etablert et boligsosialt team med deltakere fra Nav-kontorene, boligkontoret og

helse- og velferdskontorene. Teamet møtes månedlig og har ansvar for koordinering, kvalitet og fremdrift i boligsosiale saker. På møtene til nå har det deltatt 2 representanter fra hvert av de fire store Nav-kontorene (bostedsløsekonulent og avdelingsleder). Det har også vært 2 fra hvert av Helse- og velferdskontorene, og 2 fra boligkontoret. I tillegg deltar fra stab helse og velferd systemansvarlig i fagsystemet, boligsosial rådgiver og jurist. Det har også vært representant fra flyktningetjenesten i ett møte. Dette beskrives av kommunen som en startfase hvor det har vært viktig å utveksle erfaringer og eksempler på god praksis. Enkeltsaker videre er tenkt fulgt opp i ad hoc-møter, i dialog mellom det enkelte Nav-kontor, boligkontoret og helse- og velferdskontoret²⁹.

²⁹ Helse- og velferd. Dokument id: 12242, 22.9.25. Rutine for saksbehandling og samarbeid etter boligsosial lov - hjelp til å skaffe eller beholde bolig.

5 Bodø

- Bodø kommune har 53 638 innbyggere per 1. januar 2026.
- Antall kommunale utleieboliger: 1254 – 23 per 1000 innbyggere (KOSTRA, 2025).

Bodø kommune og by er et regionalt senter i Nordland og opplever lokalt press i boligmarkedet. Samtidig er prisnivået i boligmarkedet her noe lavere enn de øvrige casene i studiene, og betydelig lavere enn i Oslo.³⁰ Informanter i kommunen oppgir at det er relativ god tilgang på leieboliger i det private markedet og flere profesjonelle aktører. Kommunal bolig har kostnadsdekkende leie, som ligger tett opp mot prisnivå i det private markedet.³¹

5.1 Midlertidig botilbud

Bodø har et kommunalt midlertidig botilbud, «Bolig Nu», tilgang til et midlertidig botilbud i et kommunalt botilbud for unge, samt en samarbeidsavtale med Frelsesarmeen om et botilbud for kvinner.

Kommunalt tilbud, Bolig Nu

Bolig Nu er kommunens midlertidige botilbud og består av åtte hybler. Tilbudet er lokalisert i en stor enebolig i et relativt sentrumsnært boligområde. I første etasje finnes felles stue, kjøkken og kontor, mens hybler og bad ligger i andre etasje. Kjelleren rommer vaskerom. Hyblene er enkle. De fleste har vask på rommet, men ikke alle, og badene er felles. Alle rom er utstyrt med kjøleskap. Kjøkkenet i første etasje er tilgjengelig fram til klokka 22. Fellesstuen inneholder blant annet sofakrok og TV, samt et eget rom med bordtennis. Fra stuen er det utgang til veranda og uteområde.

Tilbudet er i utgangspunktet rettet mot personer uten kjent rusproblematikk. Dette praktiseres fleksibelt, men det skal ikke være beboere i aktiv rus i huset. Ifølge kommunens beskrivelse er målgruppen personer uten fast bopel som har ulike utfordringer og behov for støtte til å skaffe seg en varig bolig.

Bolig Nu er bemannet på dag- og kveldstid, med ansatte som har sosialfaglig kompetanse. I tillegg er et vakselskap innom huset to ganger hver natt. De ansatte gir boveiledning og bistår beboerne i arbeidet med å finne en mer permanent bosituasjon. Tilbud om opplysning, råd og veiledning er også tilgjengelig for bostedsløse som ikke bor i tiltaket, men som trenger hjelp til å skaffe bolig. Det inngås bo- og oppfølgingsavtaler med beboerne, og innhentes samtykke til samarbeid med blant annet Nav. Bolig Nu benytter samme journalsystem som den kommunale delen av Nav. Det er ikke installert overvåkningskamera eller adgangskontroll i boligen.

³⁰ [KommuneProfilen. Statistikk og nøkkeltall som sammenlikner boligpriser og pris per kvadratmeter etter type bolig - i kommuner, fylker og regioner. Basert på statistikk fra SSB](#)

³¹ Personer som av ulike grunner bor i kommunal bolig *uten vedtak*, for eksempel fordi de har bodd i kommunal bolig siden før det ble fattet vedtak om slik bolig (tidlig 2000-tallet), eller fordi vedtaket deres er gått ut og det ikke er fattet nytt vedtak om innvilgelse av kommunal bolig (enten fordi de ikke har søkt, eller fordi de har fått avslag) vil i løpet av året få innført gjengs leie.

Kommunalt tilbud til unge med kriseplass

Kommunen har et botilbud for ungdom, «Foyer», som drives av barnevernet. Dette beskrives som et overgangstilbud for sårbar ungdom på vei over i egen bolig. Knyttet til dette tilbudet er det to plasser som kan benyttes som kriseplass. Dette er en to- og en tre-roms leilighet. Den store leiligheten kan benyttes av familier. Opplysninger fra informanter i kommunen viser at Nav har benyttet dette som midlertidig botilbud ved ett tilfelle.

Samarbeid med Frelsesarmeen om Kvinnehuset

Frelsesarmeen driver i samarbeid med kommunen «Kvinnehuset» hvor det også er en kriseplass for midlertidig bruk. Kvinnehuset er et permanent botilbud for kvinner med rusproblemer, med ni leiligheter. Kriseplassen kan benyttes opptil tre måneder, og brukere kan både få dette midlertidige botilbudet via Nav eller andre deler av hjelpeapparatet i kommunen. Kvinnehuset har døgnbemanning og sosialfaglig kompetanse, og deres tjenester er tilgjengelig også for dem som tildeles midlertidig botilbud i huset.

Andre tilbud uten avtale

Ved behov, benytter Nav i tillegg en campingplass utenfor byen, et hotell i byen og en gjestegård som midlertidige botilbud. I tillegg får brukere hjelp til å søke hybel hos Studentinord (studentsamskipnaden), hvor det er mulig å leie både i korte og lengre perioder når det er ledige hybler.

Kriseplasser/nødbolig

Frelsesarmeen har avtale med kommunen om å tilby 6 kriseplasser (nødboliger) ved Frelsesarmeens bo- og omsorgssenter. Dette er ikke midlertidige botilbud i henhold til hvordan dette er definert i Nav. Frelsesarmeens bo- og omsorgssenter har 12 hybler for menn med rusproblemer, som tildeles av boligkontoret, og i tillegg disse 6 kriseplassene. Tilbudet om kriseplasser ble vinteren 2024 midlertidig utvidet fra 2 til 6 plasser. I juni 2025 vedtok bystyret å forlenge avtalen om 6 plasser. Dette skjedde i forbindelse med behandling av en sak om boligbehov for personer med alvorlig psykisk lidelse med og uten rusproblemer. Kriseplassene er et akuttovernattingstilbud hvor personer kan møte opp klokka 18 og får plass dersom det er ledig. De må ut neste morgen. Det tilbys kveldsmat og frokost. Det er også mulig å få vasket klær.

Antall i midlertidig botilbud

Tabell 5.1 Oversikt over husstander i midlertidig botilbud, hentet fra «SSB, KOSTRA data 12015: Midlertidig botilbud og natthjem». Antall

Bodø	2023	2024	2025
Husstander i midlertidig botilbud	94	73	63
Husstander i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	7	9	7
Husstander i midlertidig botilbud 14 dager eller mindre	38	33	0

Husstander med barn i midlertidig botilbud	0	0	0
Husstander med barn i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	0	0	0
Unge i midlertidig botilbud	15	14	0
Unge i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder	5	8	0
Natthjem	22	23	48

KOSTRA-dataene viser at det har vært en nedgang i antall rapporterte husstander i midlertidig botilbud, og antall som bor mer enn 3 måneder i midlertidig botilbud er relativt stabilt. For hele perioden er det ingen familier innrapportert i midlertidig botilbud. I likhet med for de øvrige casene, er det på noen områder noe forskjell mellom tall som kommer fram i casestudien og foreliggende KOSTRA-tall. Denne oversikten viser samtidig en betydelig økning i bruk av natthjem, noe som kan ses i sammenheng med at kommunen har økt kapasiteten i samarbeidsavtalen med Frelsesarmeen om dette tilbudet.

Det foreligger ingen eksakt oversikt over hvor mange husstander som har kontaktet Nav Bodø med behov for midlertidig botilbud, eller som har fått vedtak om slikt tilbud. I en kommunal sak om boligbehov for personer med alvorlige psykiske lidelser, med og uten rusproblemer (bystyret, juni 2025), vises det til statistikk som indikerer at det var 26 registrerte bostedsløse i kommunen i 2025. Dette representerer en nedgang sammenlignet med tidligere nasjonale kartlegginger av bostedsløshet.

I intervjuene opplyser Nav at flere enn tidligere henvender seg med behov for midlertidig botilbud, men at det ikke er hentet ut eksakt statistikk på dette. I forbindelse med et boligprosjekt i Nav, finansiert med tilskudd fra Statsforvalteren, ble det i første kvartal 2025 gjennomført en kartlegging av saker ved kontoret som omfatter brukere med boligproblemer (vanskeligstilte på boligmarkedet). Kartleggingen viser at 12 veiledere rapporterte inn til sammen 61 brukere med uegnede boforhold, herunder usikre leieforhold, trangboddhet og bostedsløshet. Av disse var 23 definert som bostedsløse på kartleggingstidspunktet og befant seg i ulike midlertidige botilbud. I tillegg var fire personer registrert uten egen bolig, med oppgitt bosted hos familie eller i nettverk. Kartleggingen omfatter én barnefamilie i midlertidig botilbud. Det foreligger ikke ytterligere statistikk om dette.

Tall fra Bolig Nu (kommunens midlertidige botilbud) viser at de i 2024 hadde 55 ulike beboere i løpet av året. Det er som vist 8 hybler i huset. Dette er beboere som skal ha vedtak om midlertidig botilbud fra Nav.

Frelsesarmeen oppgir at kriseplassene (nødboligene) deres ble benyttet av 9 ulike personer i mars 2025.

5.2 Kommunal organisering og ansvarsområder

Bodø kommune er administrativt inndelt i fem avdelinger. Tjenestene som er mest relevante for bolig og tjenester til vanskeligstilte på boligmarkedet ligger under avdelingsdirektør for helse og omsorg. Det gjelder bolig tjenesten (boligkontor), tildelingstjenesten, miljøtjenesten/oppfølgingstjenesten og Nav. Forvaltning og drift av kommunale bygg ligger under avdelingsdirektør for byutvikling.

Boligtjenesten ble opprettet i 2023 og omfattet da boligkontoret, Bolig Nu (midlertidig botilbud med oppfølging og boveiledning) samt «Housing First».³² Housing First ble utviklet i 2024. Boligtjenesten forvalter tildeling av kommunale boliger og de boligsosiale økonomiske virkemidlene, som startlån og boligtilskudd. Tjenesten har også ansvar for boligsosiale planprosesser og har etablert et eget forum for bostedsløshet i kommunen.

For å bidra til økt bosetting av vanskeligstilte i det private leiemarkedet er det etablert et tilbud om målrettet boveiledning gjennom Bolig Nu. Tilbudet retter seg mot personer som er vanskeligstilte på boligmarkedet og som søker kommunal bolig. Det er særlig relevant for dem som ikke oppfyller kriteriene for kommunal bolig, men også personer som har fått vedtak om kommunal bolig og står på venteliste kan få råd og veiledning.

Tildelingskontoret gir veiledning og behandler søknader om helse- og omsorgstjenester. Boligkontoret har overført vurderingen av søknader om bolig med bemanning, eller søknader om kommunal bolig hvor søker har et tjenestebehov, til tildelingskontoret. Dette omtales som «d-boliger», og viser til en kategori av kommunale boliger med tilknyttede tjenester, slik som bofellesskap og botilbud med personalbase for målgruppen personer med rus- og psykiske helseproblemer. Tildelingskontoret vurderer også e-boliger, som er boliger uten bemanning, som småhus³³ for samme målgruppe. Tildelingskontoret arrangerer «d-gruppemøte» for vurdering av søknader i denne kategorien, hvor Nav deltar sammen med representanter fra noen av botilbudene, inkludert Frelsesarmeen, Bolig Nu, virksomhetsleder i oppfølgingstjenesten, saksbehandlere fra tildelingskontoret, og leder av boligkontoret (ledergruppen). Selve tildelingen foretas av boligkontoret.

Oppfølgingstjenesten rus- og psykisk helse inkluderer en avdeling for hjemmetjeneste/oppfølgingstjeneste, ruskonsulenttjeneste samlokalisert med Opinor (et felles senter for opioidavhengige, blant annet LAR), og to døgnbemannede botilbud.

5.3 Nav Bodø

Det er ett Nav-kontor i Bodø kommune, med om lag 100 ansatte. Kontoret er organisert i et mottak og jobbsenter, med et eget kartleggingsteam. Det er utover dette to oppfølgingsavdelinger inndelt etter ansvar for brukere over og under 30 år. Oppfølgingsavdeling 1 har brukere fra 16 til 29 år, og er ungdomsavdelingen. Oppfølgingsavdeling 2 har brukere fra 30 år og oppover. Ved kontoret er det en fagveileder på sosialområdet. Kontoret har åpent i mottaket fra klokka 12 til 14 på hverdager.

³² Tjenestemodell for bosetting og oppfølging av bostedsløse med rus- og psykisk helseproblemer.

³³ Kommunen har 4 slike boliger og 2 skal etableres i år.

Nav ivaretar boligansvaret i henhold til sosialtjenesteloven, herunder midlertidig botilbud samt råd og veiledning. Kontoret har ingen særskilte funksjoner på boligområdet, men har for tiden en prosjektstilling som boligkoordinator, finansiert med prosjektmidler fra Statsforvalteren fram til april 2026. Formålet med stillingen er å utvikle samarbeid og strukturer som kan bidra til å forbedre tjenestene til vanskeligstilte på boligmarkedet. Prosjektet er utformet som en kombinasjon av internt utviklingsarbeid i Nav og samarbeid med andre kommunale tjenester som arbeider med bolig. Som forberedelse til prosjektet er det gjennomført en kartlegging av brukere ved kontoret som er vanskeligstilte på boligmarkedet – bostedsløse, i risiko for bostedsløshet eller i en uegnet bosituasjon. Boligkoordinator gir ved behov råd og bistand til andre veiledere på saker som angår boligområdet, og til brukere som er i kontakt med boligkontor og andre boligrelevante instanser i kommunen.

Oppfølging av midlertidige botilbud ligger hos veilederen som har brukeren i sin portefølje. Nye brukere som søker midlertidig botilbud, vurderes av kartleggingsteamet før de fordeles til en veileder. Det kommunale midlertidige botiltaket Bolig Nu benytter samme journalsystem som den kommunale delen av Nav og gjennomfører systematisk kartlegging av brukerne som får tilbud der.

Nav-kontoret har en representant i boligtildelingsmøte for d-boliger i kommunen. De har også en person i «forum for bostedsløshet». For tiden er det boligkoordinator som møter i disse møtene. I tillegg møter boligkoordinator i et eget rusforum.

5.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud og bolig for vanskeligstilte

Bodø har en boligsosial plan for perioden 2022–2025. I utfordringsbildet beskrives blant annet tilgangen til egnede botilbud for personer med rus- og psykiske helseutfordringer, samt et kartlagt behov for boliger til personer med rus- og psykiske lidelser (ROP). Situasjonen for ROP-gruppen vurderes fortsatt som krevende. Under feltarbeidet vårt i juni 2025 var det betydelig oppmerksomhet i lokalpressen rundt at mange i denne gruppen manglet et sted å bo. Våren 2025 la kommunen fram en omfattende sak for bystyret om boligbehovet for personer med rus- og psykiske helseproblemer. Saken inneholdt forslag til kort- og langsiktige tiltak for å øke kapasiteten og å utvikle boligtyper som kan møte det framskrevne behovet fram mot 2030³⁴.

Samtidig har kommunen en anstrengt økonomisk situasjon. Ved behandlingen i bystyret i juni 2025 ble det vedtatt en minimumsløsning, som innebærer justeringer i dagens tilbud og økt satsing på småhus. Bystyret vedtok også en permanent utvidelse av avtalen med Frelsesarmeen om kriseplasser (nødbolig) fra to til seks plasser. Det ble ikke foreslått nye midlertidige botilbud.

Informanter i kommuner oppgir at det er politisk varslet at antallet kommunale boliger vil bli redusert framover. Dette er en av begrunnelsene for satsingen på mer systematisk boligveiledning med sikte på bosetting i det private markedet. Boligtjenesten har derfor prioritert ressurser slik at Bolig Nu kan tilby boveiledning også til andre enn egne

³⁴ Boligbehov for personer med alvorlige psykiske lidelser med og uten rus, saksframlegg, Bodø kommune, 15.4.2025.

beboere. I retningslinjene for kommunal bolig er det samtidig fastslått at personer som kan hjelpes gjennom andre boligvirkemidler, som råd og veiledning for etablering i det private markedet, ikke skal innvilges kommunal bolig.

Samarbeidsfora mellom Nav og andre kommunale tjenester på boligområdet

Boligtjenesten i kommunen arrangerer et eget «forum for bostedsløshet». Her deltar Nav (boligkoordinator) sammen med andre kommunale tjenester og ideelle aktører (Frelsesarmeen og Kirkens bymisjon). Det er møter to ganger i året og hensikten er å ha en dialog rundt status når det gjelder bostedsløshet.

Nav (to representanter) deltar i «d-gruppemøte» for tildeling av bolig med bemanning eller bolig for personer med rus- og psykiske helseproblemer. Tildelingskontoret er arrangør. Her deltar boligkontor og representanter for ulike botilbud i kommunen.

6 Asker

- Asker kommune har 101 509 innbyggere per 1. januar 2026.
- Antall kommunale utleieboliger: 1508 – 15 per 1000 innbyggere (KOSTRA, 2025).

Asker kommune er landets åttende største kommune, som følge av kommunesammenslåingen i 2020 da Asker, Hurum og Røyken ble slått sammen. Sammenslåingen har også ført til at kommunen er geografisk vidstrakt. Boligmarkedet kjennetegnes av en høy andel eneboliger. De utgjør om lag 80 prosent av boligmassen.³⁵ Det er få profesjonelle utleiery. Utleiemarkedet består i stor grad av sokkelleiligheter og andre boenheter som er en del av private hjem. I forbindelse med bosettingen av flyktninger fra Ukraina har det vært en betydelig mobilisering innen dette private utleiemarkedet. Asker ligger i en region med høyt prisnivå i boligmarkedet.³⁶

6.1 Midlertidig botilbud

Asker kommune har ingen helkommunale midlertidige botilbud, men et tilbud, «Elveplassen», som er eid av kommunen og driftet av en ideell aktør (driftsavtale). De har ingen avtaler med ideelle eller frivillige om å tilby midlertidige botilbud.

Elveplassen

Elveplassen driftes av Kirkens feltarbeid etter avtale med kommunen. Elveplassen er et relativt nybygd tilbud, men erstatter et tidligere tilbud som også var driftet av Kirkens feltarbeid. Tilbudet består av 10 enheter, samt to nødplasser (kriseplasser). Elveplassen tar kun imot personer som er tildelt midlertidig botilbud av Nav. Målgruppen er bostedsløse, primært med rusmiddelproblemer. Flere av beboerne har rus- og psykisk lidelse (ROP). Tilbudet er døgnbemannet og med helse- og sosialfaglig kompetanse.

Elveplassen består av to bygg med et tun imellom. Det ene bygget rommer hyblene, samt vaskerom. Alle hyblene har eget bad og hybelkjøkken. I det andre bygget er det kontorer, de to nødboligene, og oppholdsrom/stue. I samme bygg som kontorene og oppholdsrom, ligger også «Varmestua» og felttjenesten. Varmestua er en kafé og et samlingssted for mennesker med rusavhengighet som også driftes av Kirkens feltarbeid. Ved Varmestua og den samlokaliserte felttjenesten er det helse- og sosialfaglig bemanning, mulighet for lån av PC og telefon, utdeling av rent brukerstyr og ulike aktiviteter. Samlokaliseringen gir beboerne ved Elveplassen tilgang til disse tilbudene.

Kirkens feltarbeid har en driftsavtale for botilbudet. I kravspesifikasjonen fra kommunen ligger det krav til helse- og sosialfaglig kompetanse hos personalet. Utover drift av botilbudet gis det oppfølging og bistand til beboerne etter behov, og samarbeid med Nav og kommunen om overgang til varig bolig. De ansatte ved Elveplassen innhenter samtykke til samarbeid med Nav og andre relevante tjenester ut fra brukers behov. De ansatte kan bidra med kartlegging av brukers behov og bistå blant annet med

³⁵ [Temaplan bærekraftig boligutvikling | Asker kommune](#)

³⁶ [KommuneProfilen. Statistikk og nøkkeltall som sammenlikner boligpriser og pris per kvadratmeter etter type bolig - i kommuner, fylker og regioner. Basert på statistikk fra SSB](#)

sosialrapport i prosesser hvor det søkes om kommunal bolig. En ansatt fra Elveplassen deltar på samarbeidsmøter med Nav og kommunen/Velferdsforvaltningen om bostedsløse og behov for bolig.

Andre tilbud

Nav benytter utover Elveplassen flere andre private tilbud. Kommunen har som nevnt ikke noen kvalitetsavtaler eller rammeavtaler med private eller ideelle aktører om midlertidig botilbud. Blant tilbudene Nav benytter er Ramton camping og Drammen camping. De benytter Origo leilighetshotell i Drammen, Sentrum omsorgsbygg i Oslo, samt Storstua konferanshotell i Røyken.

Antall i midlertidig botilbud

Tabell 6.1 Oversikt over husstander i midlertidig botilbud, hentet fra «SSB, KOSTRA data 12015: Midlertidig botilbud og natthjem». Antall (foreligger kun tall fra 2024 og ut fra Asker på grunn av kommunesammenslåing)

Asker	2023	2024	2025
Husstander i midlertidig botilbud		100	93
Husstander i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder		19	20
Husstander i midlertidig botilbud 14 dager eller mindre		19	20
Husstander med barn i midlertidig botilbud		9	9
Husstander med barn i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder		2	4
Unge i midlertidig botilbud		0	0
Unge i midlertidig botilbud mer enn 3 måneder		0	0
Natthjem		25	0

Det finnes ikke tall for Asker for 2023 eller 2022, så derfor er kun 2024 og 2025 vist her. Antall husstander i midlertidig botilbud er i denne perioden redusert, men antallet som bor mer enn 3 måneder er stabilt. Det samme gjelder antallet husstander med barn i midlertidig botilbud.

I intervju med Nav forsommeren 2025 ble det oppgitt at det var 16 husstander i midlertidig botilbud – 10 personer på Elveplassen og 6 personer i andre private botilbud. Dette var tall hentet ut fra journalsystemet. Utenom dette, ble det oppgitt at det er flere som er uten fast bolig (UFB) og som av ulike årsaker ikke var i midlertidig botilbud. Det kan blant annet være at de bodde hos venner og bekjente, eller har takket nei til tilbud. Det var på tidspunktet for intervjuet ingen barnefamilier i midlertidig botilbud.

6.2 Kommunal organisering og ansvarsområder

Asker kommune er administrativt organisert i seks tjenesteområder. For det boligsosiale arbeidet er særlig de tre tjenesteområdene «velferd», «samfunnstjenester» og «samfunnsutvikling» relevante. Under tjenesteområdet velferd ligger blant annet Nav og Velferdsforvaltningen. Sistnevnte omfatter avdeling for tjenestetildeling og avdeling for bolig- og økonomiforvaltning. Tjenesteområdet samfunnstjenester inkluderer virksomheten Eiendom, som har ansvar for forvaltning og drift av kommunale eiendommer. Samfunnsutvikling omfatter blant annet planavdelingen.

På strategisk nivå i kommunen er det et strategisk boligteam. I dette teamet sitter kommunens plansjef, representanter fra planseksjonen og fra ulike tjenesteområder, inkludert velferd. Fra velferd deltar to rådgivere fra administrasjonen, en leder fra Velferdsforvaltningen og en boligsosial rådgiver fra bolig og økonomiforvaltning.

På operativt nivå er ansvaret for bolig og tjenester til vanskeligstilte på boligmarkedet delt mellom Nav (mer om det senere) og Velferdsforvaltningens bolig- og økonomiforvaltning og tjenestetildeling. Bolig- og økonomiforvaltning har ansvar for å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet kan skaffe seg og beholde egen bolig, og forebygge bostedsløshet. De forvalter den lokale forskriften om kommunal bolig. De saksbehandler og tildeler ordinære kommunale boliger. Tjenestetildeling saksbehandler søknader hvor innbyggere har behov for helse- og omsorgstjenester og bolig – og hvor tjenestetilbudet er organisert i personalbaser eller tilstedeværelse i tilknytning til bolig. Dette omtales av noen som bemannede boliger. Det er bolig- og økonomiforvaltning som tildeler også disse boligene. Samlet skal bolig- og økonomiforvaltning ha oversikt over både innmeldt boligbehov gjennom søknader og behovsframskrivninger, samt det samlede kommunale botilbudet. Avdelingen forvalter startlån, bostøtte, og har privatøkonomiske rådgivere. Under denne avdelingen ligger også lavterskeltilbudet «Bolighjelpen». En tjeneste som gir råd og veiledning til innbyggere for å finne et sted å bo i det private utleiemarkedet. Også andre enheter i kommunen (inkludert Nav) driver med boligframskaffelse for sine tjenestemottakere. Virksomhetene Nav og Velferdsforvaltningen deler kontorbygg i Asker sentrum, og sitter henholdsvis i annen hver etasje.

Asker Eiendom er en egen virksomhet under tjenesteområdet samfunnstjenester. De har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av den samlede kommunale boligmassen.

Kommunen har ikke noe tradisjonelt «boligkontor», men ulike funksjoner spredt på flere enheter. I casestudien er det flere som presenterer det boligsosiale området i kommunen som fragmentert.

6.3 Nav Asker

Nav Asker har hovedkontor i Asker sentrum. I tillegg har de et kontor i Røyken som er åpent en gang uka. Kontoret i Asker inngår i studien, og har over 100 ansatte. Mottaket i kontoret er åpent for innbyggere fra klokka 12 til 14 alle hverdager bortsett fra onsdag.

Kontoret er organisert i avdelingene arbeid og levekår ung, og arbeid og levekår voksen. Det vil si under og over 30 år. Det er en fagkoordinator for sosiale tjenester i Nav-kontoret. I de to avdelingene er det innfor det sosiale området til sammen 30 veiledere, og 6

fagansvarlige. Søknader om midlertidig botilbud fordeles til veiledere i de to avdelingene, det er ingen egne funksjoner for behandling av midlertidig botilbud. Det er vaktordning for henvendelser i mottak («drop in»). Den ene fagansvarlige på det sosiale området har særlig ansvar for tildelingene av midlertidig botilbud på Elveplassen (er i avdeling ung), og møter i samarbeidsfora om bostedsløshet med kommunen.

Kontoret har en egen boveileder-funksjon. Veilederen som har denne funksjonen er i avdeling voksen, men tar saker uavhengig av alder. Funksjonen er målrettet mot å drive boveiledning og bistand (råd og veiledning) for boligframskaffelse i det private markedet. Denne tjenesten er ikke bare for bostedsløse, men inkluderer også råd og veiledning til personer som står i fare for å miste bolig. Vedkommende samarbeider også med bolig tjenesten i kommunen.

I avdeling ung har de et pågående prosjekt, *Tett på – miljørettet arbeid i Nav*. Prosjektet har tilskuddsmidler via statsforvalteren. Her er det to ansatte miljøarbeidere, som jobber tett og helhetlig med sårbare unge for å forebygge langtidsmottak av sosiale tjenester. I prosjektet jobber de mye oppsøkende og utenfor kontoret. Deltakernes boligsituasjon er en del av oppfølgingen.

6.4 Planer og strategier med relevans for midlertidig botilbud/bolig for vanskeligstilte

Asker kommune har vedtatt *Temaplan for bærekraftig boligutvikling 2024–2035*³⁷. Planen skisserer en helhetlig boligpolitikk for kommunen og omfatter også boligsosiale hensyn. I planens beskrivelse av utfordringsbildet pekes det på en ubalanse mellom boligtilbudet og befolkningens behov. Ett sentralt forhold er at om lag 80 prosent av boligene i kommunen er familieboliger (villaer), mens bare rundt 40 prosent av husholdningene er barnefamilier. Dette indikerer en skjevhet mellom boligstruktur og husholdningssammensetning. Videre beskrives det hvordan økte boligpriser og generelt høyere levekostnader har gjort det vanskeligere for flere innbyggere å etablere seg i boligmarkedet. Det understrekes derfor et behov for effektive tiltak som kan øke tilgangen på rimelige boliger.

Temaplanen opererer med en tredeling av boligmarkedet:

1. Det ordinære boligmarkedet
2. «Boligmarkedet imellom» – definert som boliger for innbyggere med vanlige inntekter, men med lite egenkapital
3. Det boligsosiale markedet

Som følge av høye boligpriser har det vokst fram en betydelig gruppe som faller inn under «boligmarkedet imellom». Dette er innbyggere som ikke kvalifiserer for boligsosial støtte, men som likevel har behov for bistand for å kunne etablere seg i boligmarkedet. Det boligsosiale markedet er på sin side rettet mot vanskeligstilte på boligmarkedet, blant annet gjennom tilbud om kommunale boliger.

³⁷ [Temaplan bærekraftig boligutvikling | Asker kommune](#)

Intervjuene viser at kommunen har hatt en målrettet strategi for å mobilisere det private utleiemarkedet. Bolighjelpen har vært et sentralt og strategisk virkemiddel i dette arbeidet, blant annet gjennom aktiv oppfølging av aktuelle utleiende. I forbindelse med mottaket av flyktninger fra Ukraina har kommunen lyktes med å framskaffe et betydelig antall boliger i sokkel- og kjellermarkedet, og med å opprettholde dette tilbudet over tid.

Det er en generell vurdering blant flere informanter at det er mangel på boliger for brukere med omfattende sosiale og helsemessige utfordringer. Det er nedtrekk i vedlikehold av kommunale boliger, som har konsekvenser for dette området.

Kommunen har etablert «Program velferd», som har som mål å koordinere ulike utviklingsprosjekter og aktiviteter knyttet til bærekraftige helse- og omsorgstjenester. Innenfor rammen av programmet er det også opprettet et team som arbeider med vedtaksbaserte tjenester og boligtilbud. Programmet har åpnet for utviklingsarbeid også på boligområdet. Det er blant annet igangsatt et arbeid for å kartlegge alle kommunale boliger og å utvikle strategier for bedre boligvurderinger. I tillegg pågår det en utredning av hvordan boligarbeidet kan profesjonaliseres og organiseres mer hensiktsmessig.

Samarbeidsfora mellom Nav og andre kommunale tjenester på boligområdet

Velferdsforvaltningen arrangerer samarbeidsmøter om bostedsløse hver 14. dag. Nav deltar på alle møtene, mens representanter fra det midlertidige botilbudet Elveplassen (Kirkens feltarbeid) deltar annenhver gang. Formålet med møtene er å drøfte situasjonen for bostedsløse, herunder personer i midlertidige botilbud, samt behov for kommunal bolig og eventuelt bolig med bemanning. Fra Nav deltar fagkoordinator for sosiale tjenester, fagrådgiver med ansvar for tildeling ved Elveplassen og boveileder. Fra Velferdsforvaltningen deltar representanter fra avdelingene tildeling og bolig- og økonomiforvaltning. På møtene der Elveplassen deltar, drøftes beboere ved botilbudet. På øvrige møter behandles saker knyttet til andre bostedsløse som har søkt kommunal bolig. Det er innhentet fullmakt både fra Nav og fra Elveplassen for å kunne diskutere enkeltsaker.

En restansegruppe i kommunen har møte en gang i måneden. Der er Nav representert sammen med Velferdsforvaltningen, Eiendom og andre aktører på boligområdet i kommunen. Samarbeidet vurderes å ha bidratt til reduksjon i restanser. Nav får nå tilgang til restanselister og har større mulighet enn før til å fange opp saker på et tidlig tidspunkt.

7 Casene som del av forskningsprosjektet

Dette notatet gir en skjematisk framstilling av de fem casene i prosjektet *Hjelp med midlertidig botilbud – hva fremmer god praksis i Nav-kontorene*. Vi legger vekt på å beskrive sentrale trekk ved kommunene og den boligsosiale situasjonen, herunder tilbudet av midlertidig botilbud, samt organisering og strukturer.

Notatet er et bakgrunnsnotat for videre analyser av utfordringsbildet i kommunene og praksis ved Nav-kontorene. Avslutningsvis skisserer vi variasjonen mellom de inkluderte Nav-kontor og kommunene på enkelte områder.

7.1 Det midlertidige botilbudet og ulike avtaler

Tilgangen til midlertidige botilbud varierer mellom kommunene. Alle casene, med unntak av Oslo, oppgir at de har tilgang til noen kommunale midlertidige botilbud. I Asker er det kommunale tilbudet driftet av en ideell aktør. Oslo skiller seg ut ved ikke å ha kommunale midlertidige botilbud. Det må likevel tas i betraktning at kommunen har flere rusinstitusjoner, inkludert akutt- og kartleggingstilbud, som retter seg mot samme målgruppe som det kommunale midlertidige botilbudet i Stavanger og det kommunale tilbudet i Asker. Bodø har et kommunalt botilbud som er tett koblet til både Nav og boligkontoret. De har samme journalsystem som Nav, og de ansatte gir også, på vegne av boligkontoret, biveiledning og bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet som ikke bor i botilbudet. Trondheim er den kommunen med flest midlertidige botilbud i kommunal regi, og i tillegg avtaler med to ideelle. Det må bemerkes at Trondheim er den eneste kommunen hvor statsforvalteren (tidligere fylkesmannen) har gjennomført tilsyn på området, noe som har hatt betydning for utviklingen av det midlertidige botilbudet.

I fire av fem caser er det inngått avtaler med ideelle eller private aktører om midlertidige botilbud. I tillegg benytter alle casene ulike midlertidige løsninger – som hoteller, pensjonater og campingplasser – uten formelle avtaler. Det er kun i en case at det foreligger etablerte rutiner for å kontrollere kvaliteten i slike tilbud.

Avtalene med ideelle og private aktører innebærer at kommunen stiller visse kvalitetskrav til selve botilbudene (som tilgang bad, kjøkken, mulighet for å vaske klær og lignende), og de kan stille krav til bemanning og kompetanse.

Avtaletypene varierer mellom

- driftsavtaler for kommunalt eide tilbud,
- rammeavtaler med betaling per faktisk bruk, eventuelt noen garanterte plasser,
- og avtaler om gitt antall plasser uavhengig av belegg/drift av tilbud.

For ideelle og private aktører innebærer avtalene en fordel ved at Nav-kontorene som hovedregel skal benytte tilbud innenfor inngåtte avtaler. For Nav-kontorene innebærer avtalene at tilbudene er vurdert å være i tråd med kravene i sosialtjenesteloven.

Omfanget av bemanning i de midlertidige botilbudene varierer. Dette gjelder både for tilbud i kommunal og privat/ideell regi. Kravene til helse- og sosialfaglig kompetanse

blant ansatte varierer også, og hvorvidt de ansatte ivaretar noen form for oppfølging og bistand til beboerne. Tilsvarende varierer det om det er etablert strukturer og rutiner for samarbeid mellom botilbudene og Nav.

Eksempelvis har både Oslo og Trondheim inngått avtaler med ideelle aktører om midlertidige botilbud, men avtalene har ulike karakterer. I Trondheim er det en driftsavtale med Frelsesarmeen om tilbudet «Herberget», rettet mot menn eller ikke-binære personer med rusavhengighet. Kommunen finansierer hele driften. Avtalen stiller tydelige krav til helse- og sosialfaglig kompetanse, samt samarbeid mellom tilbudet, Nav og kommunen. Trondheim kommune har også avtale med Crux om et botilbud for barnefamilier. Denne avtalen omfatter et fast antall plasser som kommunen betaler for, og etablerte samarbeidsstrukturer mellom tilbudet og Nav. Kravene til bemanning og kompetanse er derimot ikke like omfattende som for Herberget. I Oslo er avtalene med to ideelle aktører (Frelsesarmeen og Blå Kors) utformet som rammeavtaler, der kommunen betaler for faktisk bruk. Kravene til bemanning og ansattes oppgaver er mindre omfattende. Det er ikke etablert faste strukturer eller rutiner for samarbeid mellom Nav og botilbudene om oppfølging av beboere.

Stavanger har det mest omfattende samarbeidet med private aktører, med inngåtte rammeavtaler med fem leverandører. Avtalene er fordelt på tre delkontrakter, for tre målgrupper. I én delkontrakt (målgruppe 1, bostedsløse med rusmiddelutfordringer) betaler kommunen for et visst antall plasser, mens for øvrige plasser betales leie per døgn etter faktisk bruk.

I sluttrapporten vil vi drøfte erfaringene med bruk av ulike former for midlertidige botilbud, og ulike typer avtaler og samarbeid mellom Nav og midlertidige botilbud.

7.2 Varierende oversikt over utfordringsbildet og tilgang til styringsdata

Statistisk sentralbyrås KOSTRA-data, som er benyttet i casebeskrivelsene, viser relativt stor variasjon mellom kommunene når det gjelder hvor mange husstander som bor i midlertidig botilbud, og hvor mange av husstandene som omfatter barnefamilier og unge.

Oslo har flest husstander i midlertidig botilbud sett i forhold til innbyggertall, fulgt av Stavanger og Trondheim. Bodø og Asker har færrest. Samtidig er det viktig å være oppmerksom på at antall husstander i midlertidig botilbud er et mål på hvor mange husstander som har benyttet midlertidig botilbud i løpet av året, ikke hvor mange som har behov for et slikt tilbud, eller omfanget som ikke har et eget sted å bo/er bostedsløse.

Antall husstander i midlertidig botilbud vil avhenge av tilgangen til slike tilbud i hver kommune, Nav-kontorenes praksis for vurdering av behov for midlertidig botilbud og vedtak om dette, samt lokal praksis for bruk av andre løsninger. Eksempelvis ser vi at Bodø, i likhet med Asker, er den casen med lavest antall husstander i midlertidig botilbud per 1000 innbyggere. Samtidig rapporterer Bodø om relativt mange personer på natthjem i løpet av året. Som vist i casebeskrivelsen har kommunen en avtale med Frelsesarmeen om seks plasser i et natthjem.

Casebeskrivelsene viser også variasjon i hvor god eller detaljert oversikt Nav-kontorene har over antall personer i midlertidig botilbud og andre som er uten et sted å bo. Noen av kontorene har omfattende statistikk over alle som har fått innvilget i midlertidig botilbud, hvor mange barnefamilier, hvor mange unge, hvor de bor og hvor lenge de har bodd i midlertidig botilbud. Noen har også oversikt over brukere som er uten fast bosted, men som av ulike årsaker enten ikke har fått et midlertidig botilbud, bor hos venner og familie, eller bor andre steder. Andre har systemer som gir begrenset mulighet for å hente ut denne typen statistikk. Hvis man har slike oversikter, kan det benyttes som styringsdata både for Nav-kontor og kommune. I noen av casene er det etablert rutine for regelmessig rapportering fra Nav til kommunen på antall i midlertidig botilbud, mens andre ikke har den type rutine. I noen kommuner rapporter også tilbydere av midlertidig botilbud om belegg i tilbudene innenfor avtaler med kommunen.

7.3 Navs rolle i det kommunale arbeidet med bolig for vanskeligstilte

De fleste Nav-kontorene i casestudien har spesifikke boligsosiale funksjoner (stillinger). Det er likevel variasjon i hvilke – og hvor mange – funksjoner som finnes, og hvordan arbeidet med midlertidig botilbud og oppfølging av boligbehov er organisert. I tabell 7.1 har vi skissert hvilke boligfunksjoner som finnes ved Nav-kontorene og fordeling av boligoppgaver i kommunen. Ansvarlig etat/foretak for kommunale boliger/eiendom/boligfor- syning er ikke inkludert.

Tabell 7.1 Funksjoner og boligoppgaver Nav og kommune. Unntatt kommunale eiendomsetat og/eller foretak ansvarlig for kommunale boligmasse

	Boligfunksjoner i Nav	Boligoppgaver i Nav utover § 27	Faste samarbeids- møter mellom kommune og Nav	Boligfunksjoner/ tjenester i kommunen
Nav Grüner- løkka og Oslo kommune	Innsatsteam bolig: – boveiledere (2) – booppfølgere (7) – fagansvarlig Boligkontor	Boveiledning og boligskole Oppfølging bomiljø Saksbehandling/ tildeling kommunale boliger Startlån og bostøtte	I bydel: – Boligkontor i Nav og Helse mestring om tildeling av kommunale boliger Kommunalt nivå (Velferdsetaten): Sosialtjeneste- nettverk	Velferdsetaten: – fagetat boligsosiale virkemidler – boligkartlegging – rammeavtaler kommunale midlertidige botilbud – rusinstitusjoner
Nav Falken- borg og Trondheim kommune	Boveileder Boligsosial rådgiver (felles for to Nav- kontor)	Boligveiledning Tildeling av startlån og bostøtte	Fagressurs bolig Arbeidsgruppe- organisering av boligområdet	Helse- og velferdskon- torene: – saksbehandling søk- nad kommunal bolig Boligsosialt team: – tildeling kommunale boliger og oppfølging bomiljø
Nav Hundvåg og Storhaug og Stavanger kommune	Bostedsløsekon- sultenter (2)	Boligveiledning	Fellesmøter Helse- og velferdskontor og Nav. Boligsosialt team	Boligkontor: – saksbehandling/tilde- ling kommunale boli- ger, forvalter startlån, bostøtte, boligtil- skudd

				Helse- og velferdskontor: – vurdering søknader om kommunal bolig med bemanning
Nav Asker og Asker kommune	Boveileder	Boligveiledning	Samarbeidsmøte om bostedsløse Restansegruppe	Velferdsforvaltningen/ Bolig og økonomiforvaltning: – forvaltning bostøtte og startlån, rådgivning personlig økonomi, saksbehandler/tildeler kommunale boliger – Bolighjelpen: boligveiledning
Nav Bodø og Bodø kommune	Boligkoordinator		Bostedsløseforum D-gruppemøte: – Tildeling boliger med bemanning	Boligkontor: – Tildeling kommunale boliger, bostøtte, startlån. – Boligveiledning (Bolig Nu) Tidelingskontor: – vurdering søknader bolig med bemanning og/eller særlige botilbud

To Nav-kontorer forvalter boligøkonomiske virkemidler (bostøtte og startlån), og ett Nav-kontor ivaretar også tildeling av kommunale boliger (boligkontor i Nav). Både boligøkonomiske virkemidler og vurdering av søknader om kommunale boliger er ellers oppgaver som ofte ligger til kommunens boligkontor eller velferdsforvaltning.

Flere av Nav-kontorene i studien har egne funksjoner eller ressurser knyttet til boligveiledning og bistand til å finne bolig i det private leiemarkedet. I to av casene har kommunen egne ressurser for veiledning til innbyggere som trenger hjelp for å finne bolig i det private markedet. I de øvrige tilfellene ivaretas dette av Nav som del av ansvaret for å forebygge behov for midlertidig botilbud og å bidra til rask overgang fra midlertidig til varig bolig.

For en del personer i midlertidig botilbud vil kommunal utleiebolig kanskje være det mest relevante alternativet for en varig bolig. Tre av fem Nav-kontoer er involvert i ulike former for boligtildelingsfora eller grupper i kommunen som vurderer søknader om kommunal bolig for bestemte kategorier av søkere. I to tilfeller gjelder dette primært botilbud med tilknyttet personalbase (bemanning) eller kommunale utleieboliger særlig rettet mot personer med rus- og psykiske helseproblemer. I de øvrige casene er det etablert praksis for å hente inn vurderinger om brukerens situasjon fra Nav der det er relevant.

Som vist i innledningen definerer boligsosialloven kommunens ansvar for å forebygge boligsosiale utfordringer og å bidra til at vanskeligstilte kan skaffe seg og beholde en egnet bolig. Kommunen har et lovpålagt ansvar for å ha oversikt over boligbehov blant vanskeligstilte og å bruke dette som grunnlag for planarbeid. I kommuneplanen skal det

fastsettes overordnede mål og strategier for det boligsosiale arbeidet (boligsosialloven paragraf 5). I casebeskrivelsene viser vi at alle kommunene har ulike former for planverk og strategier for bolig til vanskeligstilte og for det boligsosiale området (ikke vist i tabell). Alle kommunene bortsett fra én, men der er dette planlagt, har hatt en form for gjennomgang av behovet for bolig for vanskeligstilte, samt av den kommunale boligmassen. I to av kommunene har det vært kommunerevisjon på området kommunale boliger, andre har enten foretatt egne kartlegginger av boligbehov eller funksjonsanalyser på enkeltområder (for eksempel rus- og psykisk helse, barnefamilier, eldre). I flere av kommunene er det dokumenterte behov for flere egnede boliger (så vel som tjenestetilbud) til personer med rus- og psykiske helseproblemer. Noen steder er det avdekt behov for tilpasninger av den kommunale boligmassen. For eksempel i ett case ble det påvist behov for flere større leiligheter for barnefamilier. Det varierer hvorvidt det midlertidige botilbudet og krav til dette tilbudet er tatt opp i kommunale planer og strategier.

Casebeskrivelsene viser mange grenseflater, og noen ganger overlapp, mellom Nav og øvrige kommunale instanser når det gjelder ansvar og oppfølging av vanskeligstilte på boligmarkedet. Videre i dette prosjektet er det derfor relevant å drøfte erfaringer med rollefordeling og samarbeid mellom Nav og andre deler av kommunen på dette området.

Felles fora og innsats for å forebygge bostedsløshet

Asker har ett restanseprosjekt, med bred representasjon fra kommunen og Nav. Trondheim har nylig avsluttet et slikt prosjekt. Det er utviklet retningslinjer og praksis for å forebygge fravikelser (opphør av leieforhold/utkastelser) og komme tidlig inn for å hindre bostedsløshet.

I noen kommuner er det etablert samarbeidsfora for å bidra til dialog mellom ulike aktører på det boligsosiale området. Dette gjelder «Forum for bostedsløshet» i Bodø og «Samarbeidsmøte om bostedsløshet» i Asker. I Stavanger er det etablert et «Boligsosialt team» med bred representasjon som skal følge opp framdrift i boligsosiale saker (som følge av forpliktelser i boligsosialloven). I Trondheim finnes det et samarbeidsforum kalt «Fagressurs bolig», som er noe bredere orientert.

I prosjektets videre gang er erfaringer med samarbeid og praksis knyttet til dette et tema som vil følges opp.

7.4 Grunnlag for videre analyser og sluttrapport

Utover det vi har presentert i dette notatet, gir casene omfattende innsikt i konkret praksis knyttet til hjelp med midlertidig botilbud, forebygging av bostedsløshet og hjelp med overgang til varig bolig. Datagrunnlaget omfatter intervjuer med aktører i kommunene og Nav, tilbydere av midlertidige botilbud og innbyggere som har mottatt slik hjelp.

Foreløpige resultater fra analysene av praksis har dannet grunnlag for tre regionale læringsnettverk (workshops) om god praksis i arbeidet med midlertidig botilbud, gjennomført i desember 2025 og i januar og februar 2026. Erfaringene fra disse læringsnettverkene utgjør et viktig bidrag til analysene og vurderingene som presenteres i sluttrapporten. Denne ferdigstilles i juni i år.

Fafo

Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning

Borggata 2B, Oslo

Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo

Sentralbord: 22 08 85 00

E-post: fafo@fafo.no

fafo.no

